

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ
 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
 ΑΔΕ: 982/0440225
 Χρονόλεγτο 2914163

ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Α'

ΘΕΩΡΙΑ - ΤΕΧΝΙΚΗ

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΑΝΔΡ. Δ. ΚΥΡΚΙΛΙΤΣΗ

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΝ ΣΧΟΛΗΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	
ΑΡ.	73955
CC	
ΤΑΞΗ	
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	

00173955

ΑΘΗΝΑΙ 1963

ΕΘΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΕΘΝΙΚΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ - ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΒΑΣΙΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑΙ - ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ

Οι έθνικί λογαριασμοί αποτελοῦν σύστημα μεθωδικῦ ὑπολογισμοῦ ἐπί ἐθνικῆς βάσεως καί συστηματικῆς κατατάξεως σπουδαίων οἰκονομικῶν μεγεθῶν, εἰς εἰδικούς πίνακας, κατὰ τρόπον διευκολύνοντα τήν ἀπεικόνησιν τῆς διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας, τήν διαπίστωσιν καί διερεύνησιν τῶν ἐξελικτικῶν τάσεων καί τήν σύλληψιν τῶν ἐνυπαρχόντων οἰκονομικῶν προβλημάτων. Τά κυριώτερα τῶν μεγεθῶν τῆς οἰκονομίας ἄτινα παρακολουθοῦνται καί ἀπεικονίζονται διά τῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν εἶναι:

Τό ἀκαθάριστον ἐθνικόν προϊόν, τό καθαρόν ἐθνικόν εἰσόδημα, ἡ ἐθνική δαπάνη - κατανάλωσις καί ἐπένδυσις - ἀποταμίευσις - κ.ἄ.

Δύναται νά ὑποστηριχθῆ, ὅτι ὁ τρόπος καταρτίσεως τῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν καί ἐγγραφῆς εἰς αὐτούς τῶν οἰκείων οἰκον. μεγεθῶν, ἀποτελεῖ ἐφαρμογήν τῶν ἀρχῶν τῆς διγραφικῆς μεθόδου, καθόσον ἀφ' ἐνός μὲν στοιχεῖα περιλαμβανόμενα εἰς ὀρισμένην θέσιν ἐνός λογ/σμοῦ ἐμφανίζονται εἰς ἀντίθετον θέσιν ἐτέρου λογ/σμοῦ, ἀφ' ἐτέρου δέ ἕκαστος λογ/σμός εἶναι ἐξισωμένος κατὰ τάς δύο του θέσεις. Ἐπίσης χρησιμοποιεῖται ἡ βασική λογιστική ὀρολογία χρέωσις - πίστωσις ἢ ἐνεργητικόν - παθητικόν. Ἐν τούτοις θά ἦτο δυνατόν νά ἀποκαλοῦνται καί Στατιστικοί Ἐθνικοί πίνακες, δεδομένου ὅτι τά ἐπί μέρους στοιχεῖα τούτων εἶναι πολλάκις ἀποτελέσμα ἐκτιμήσεων, δηλαδή παρουσιάζουν βαθμόν προσεγγίσεως πρὸς τήν πραγματικότητα, καί ὄχι δεδομένα λογιστικῆς ἀκριβείας.

Τά δεδομένα, ἐπομένως καί τά ἀντίστοιχα οἰκονομικά μεγέθη, δυνατόν νά ἀναφέρωνται εἰς τό παρελθόν, ὅποτε εἶναι ἀπολογιστικά, ἢ νά ἀντιπροσωπεύουν ἐκτιμήσεις περί

μελλόντων νά διαμορφωθῶν μεγεθῶν ὅποτε εἶναι προϋπολογισ-
στικά ἢ προβλέψεις. Οἱ ὑπολογισμοί συνήθως ἀφορῶσι εἰς
μίαν πλήρη ἐτησίαν περίοδον πολλάκις ἔμως γίνονται διά
βραχύτερα χρονικά διαστήματα (ἑξαμηνίας ἢ τριμηνίας).

Διά σειρᾶς δεδομένων περισσοτέρων περιόδων
τοῦ παρελθόντος παρακολουθεῖται καί διερευνᾶται ἡ λαβοῦσα
χώραν ἐξέλιξις καί ἡ διαμορφωθεῖσα κατάστασις, ἐνῶ διά
σειρᾶς προϋπολογιστικῶν στοιχείων πιθανολογοῦνται προ-
βλέψεις περί μελλοντικῶν ἐξελίξεων τῶν οἰκονομικῶν με-
γεθῶν.

Ἡ κατ'ἀξίαν ἔκφρασις τῶν μεγεθῶν δύναται νά
εἶναι εἴτε εἰς νομισματικές μονάδας στα ερᾶς ἀγοραστικῆς
δυνάμεως (εἰς σταθερᾶς τιμᾶς), ὅποτε τὰ ἀντίστοιχα μεγέ-
θη παρακολουθοῦνται καί ἀπεικονίζονται ὑπό ἀπόψεως ποσο-
τικῆς ἢ εἰς φυσικόν ὄγκον, ἢ εἰς νομισματικές μονάδας
διακυμαινομένης ἀγοραστικῆς δυνάμεως (εἰς τρεχούσας τι-
μᾶς) ὅποτε ἡ παρακολούθησις γίνεται ἀπό πλευρᾶς χρηματι-
κοῦ ἢ ὀνομαστικοῦ μεγέθους.

Ἡ μεταβολή τῶν μεγεθῶν ἐν τῷ χρόνῳ εἶναι τό
ἀποτέλεσμα τοῦ ἐκάστοτε βαθμοῦ οἰκονομικῆς δραστηριότητος,
δηλαδή τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας, καί τῶν συναλλακτι-
κῶν πράξεων αἵτινες ἐπαικολουθοῦν. Ἡ παραγωγή καί αἱ συναλ-
λακτικαί πράξεις νοῦνται ὡς ἀφορῶσαι εἰς ἀγαθά καί ὑπη-
ρεσίας.

Συνοπτικῶς διά τῆς κατάρτισεως ἐθνικῶν λογαρια-
σμῶν ὑποβοηθεῖται, ἐξυπηρετεῖται καί ἐπιτυγχάνεται:

- 1) Συστηματική κατάταξις καί συνδυασμός τῶν οἰκονομικῶν
δεδομένων βάσει θεωρητικῶν καί πρακτικῶν κριτηρίων
ἀπορρεόντων ἐκ τῶν ὑφισταμένων σχέσεων καί ἐξαρτήσεων
μεταξύ τῶν μεγεθῶν.
- 2) Ἀκριβέστερος προσδιορισμός τῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν
διά τῆς συλλογῆς καί ἐπεξεργασίας τῶν στατιστικῶν
δεδομένων.
- 3) Ἐλεγχος τῶν οἰκονομικῶν δεδομένων διά τῆς συγκριτι-
κῆς διερευνήσεως καί συσχετίσεως.

- 4) Παροχή σαφούς συνοπτικής και αναλυτικής εικόνας της διαρθρώσεως της οίκονομίας.
- 5) Συγκριτική διερεύνησις τῶν ποικίλων οίκονομικῶν λειτουργιῶν καί συναγωγή συμπερασμάτων.
- 6) Προβλέψεις μελλοντικῶν ἐξελίξεων βάσει διαφόρων ἐναλλασομένων ὑποθέσεων.
- 7) Ὁργανεὺν ἐξαιρετικῶς χρήσιμον πρὸς χάραξιν οίκονομικῆς πολιτικῆς.

Διάκρισις Ἐθνικῶν Στατιστικῶν Πινάκων

Κατὰ βάσιν διακρίνομεν ἕξ ὁμάδας δεδομένων ὑπαγομένων εἰς ἀντιστοιχοὺς ἔθνικοὺς λογαριασμοὺς τοὺς κάτωθι:

- 1) Λογαριασμός ἀκαθαρίστου ἔθνικοῦ προϋόντος καί ἔθνικῆς δαπάνης.
- 2) Λογαριασμός ἔθνικοῦ εἰσοδήματος.
- 3) Ἐνοποιημένος λογ/σμός τρεχουσῶν εἰσπράξεων καί πληρωμῶν Δημοσίου.
- 4) Ἐνοποιημένος λογ/σμός τῶν Ἰδιωτικῶν Ἰδρυμάτων καί Ἰδιωτῶν.
- 5) Ἐνοποιημένος λογ/σμός τῶν Ἐπενδύσεων καί Ἀποταμιεύσεων.
- 6) Ἐνοποιημένος Λογαριασμός τῶν Διεθνῶν Συναλλαγῶν.

ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΟΜΕΝΑΙ ΕΙΣ
ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ

Θά ἐξετάσωμεν τὴν ἔννοιαν τριῶν θεμελιωδῶν οἰκο-
νομικῶν ἐνεργειῶν: τῆς παραγωγῆς, τῆς καταναλώσεως καὶ τῆς
ἐπενδύσεως.

Παραγωγή. Τό φαινόμενον τό ὁποῖον πρῶτον λαμβάνει χώραν
εἰς τὴν οἰκονομίαν, εἶναι τό φαινόμενον τῆς παραγωγῆς,
ἣτις συνίσταται εἰς τὴν διά τῆς συνεργασίας τῶν συντελε-
στῶν τῆς παραγωγῆς, κατ' οὐσίαν δέ διά τῆς ἀνθρωπίνης δρά-
σεως δημιουργίαν (παραγωγήν) καὶ προσφορὰν νέων ἀγαθῶν καὶ
ὑπηρεσιῶν. Κατά τὴν ἐννοιολογίαν τῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν,
τό σύνολον ὄλων τῶν ἐπί μέρους παραχθέντων ἀγαθῶν καὶ ὑπη-
ρεσιῶν, κατόπιν ἀποτιμήσεως κατ' ἀξίαν εἰς νομισματικὰς μο-
νάδας, βάσει τιμῶν, καὶ ἀθροίσεως τῶν ἐπί μέρους ἀξιῶν, μᾶς
δίδει τό συνολικόν μέγεθος τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς, εἰς μίαν
χρονικὴν περίοδον, ἐκπεφρασμένης κατ' ἀξίαν εἰς νομισματι-
κὰς μονάδας.

Προστιθεμένη ἀξία διά τῆς παραγωγικῆς ἐνεργείας - Ἀμοιβή
συντελεστῶν παραγωγῆς - Εἰσόδημα

Μέ τόν ὄρον "ἀξία παραχθέντων ἀγαθῶν" δέν ἐννοοῦ-
μεν τὴν συνολικὴν ἀξίαν ἣτις εἰσπράττεται ὑπό μορφήν ἀντιτίμου
πωλήσεως τῶν παραχθέντων ἀγαθῶν ἥτοι ἀγροτικῶν, ἀλιευτικῶν,
δασιτικῶν, μεταλλευτικῶν, βιομηχανικῶν, βιοτεχνικῶν καὶ λοιπῶν
προϊόντων, ἀλλά μόνον τό μέρος ἐκεῖνο τῆς ἀξίας τό ὁποῖον
προστίθεται εἰς ἐκάστην φάσιν τῆς παραγωγῆς ἀπό τὴν συμβολὴν
τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς. "Ἄν ὑποθέσωμεν ὅτι ἔχομεν ἓν
βιομηχανικόν προϊόν, π.χ. ἓν μῆχάνημα, ὑφ' ἣν ἔννοιαν ἐξετάζομεν
ἐνταῦθα τό θέμα, εἰς τὴν ἀξίαν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς δέν
εἰσέρχεται οὔτε ὑπολογίζεται ὁλόκληρος ἡ τιμή πωλήσεως τοῦ
μῆχανήματος, ἀλλά μόνον ἐκεῖνο τό τμήμα τό ὁποῖον προσετέθη ὡς
ἀξία εἰς ἐκάστην φάσιν βιομηχανοποιήσεως. Ἡ τελευταία φάσις
προσέθεσε μέρος ἀξίας, ἡ προγενεστέρα φάσις ἕτερον μέρος ἀξίας.
Οὕτω βαδίζοντες τὴν κλίμακα πρὸς τὰ ὀπίσω φθάνομεν ἐκ τῶν τε-
λικῶν καὶ ἡμιτελῶν προϊόντων εἰς τὰ προϊόντα τῆς πρωτογενοῦς

παραγωγής, δηλ. εύθύς ώς έξέρχονται από τό έδαφος ή τό ύπέδαφος ή καθ'οιονδήποτε τρόπον άποσπώνται από τήν φύσιν.

"Ας έξετάσωμεν έτερον παράδειγμα κατ'αντίθετον φοράν. "Εστω ό σίτος" ό σίτος καθ'έαυτόν δηλ. ώς πρωτογενές προϊόν αντιπροσωπεύει μέρος τής άξίας τής γεωργικής παραγωγής καί είναι ύλιόν προϊόν του άγρότου, όπερ πωλούμενον ύπ'αυτῷ του δημιουργεί εισόδημα, τό όποϊον είναι ή άμοιβή του ώς συντελεστοῦ τής παραγωγής (FACTOR COST). Έν συνεχείᾳ έ σίτες μεταπωλεῖται, μεταφέρεται καί εισέρχεται εἰς τό πρώτον βιομηχανικόν στάδιον τής άλευροποιήσεως. Κατά τήν μεταπώλησιν προϋπτει εισόδημα ύπέρ του έμπορου, ώς άμοιβή του ώς συντελεστοῦ τής παραγωγής, ήτις είναι καί ή προστιθεμένη άξία του έμπορίου. Κατά τήν μεταφοράν δημιουργεῖται εισόδημα ύπέρ του μεταφορέως, ώς άμοιβή του ώς συντελεστοῦ τής παραγωγής, ήτις είναι καί ή προστιθεμένη άξία έν τῶν μεταφορῶν.

Τέλος ώς άξία τής βιομηχανικής παραγωγής ύπολογίζεται ή προστιθεμένη έν τής άλευροποιήσεως άξία, ήτοι ή άμοιβή τῶν συντελεστῶν τής παραγωγής έν τῷ έργαστασίῳ (βιομηχανικόν κέρδος, ήμερομίσθια έργατῶν κ.ά.). Κατά τήν έννοιολογικήν όρολογία έννομένως τῶν έθνικῶν λογ/σμῶν, τής άρχικῆς άξίας του σίτου μετά τῶν έμπορικῶν έξόδων καί τῶν έξόδων μεταφορᾶς του μέχρις του έργαστασίου, αλλά μόνον τά έξοδα άλευροποιήσεως.

Εἶναι προφανές, ότι έκάστη παραγωγική φάσις, έντός τής όλης παραγωγικῆς διαδικασίας προσθέτει μέρος άξίας εἰς τό άγαθόν, άρα έκάστη φάσις, έκάστη δραστηριότης, έχει ιδίαν άμοιβήν συντελεστῶν παραγωγής (FACTOR COST) όλοι δέ αἱ άμοιβαί τῶν συντελεστῶν τής παραγωγῆς άθροισόμεναι παρέχουν τήν τελικήν άξίαν του άγαθοῦ, ήτις είναι μέρος τής συνολικῆς έθνικῆς παραγωγῆς καί του συνολικοῦ έθνικοῦ εισοδήματος αποτελουμένου από τό άθροισμα τῶν επί μέρους άξιῶν όλων τῶν άγαθῶν ή όλων τῶν εισοδημάτων (άμοιβῶν) τῶν συντελεστῶν τής παραγωγῆς.

Τό πρώτον τμήμα είναι εισόδημα τής γεωργίας, τό δεύτερον είναι εισόδημα του έμπορίου, έν συνεχείᾳ τής μεταφορῶν, έν συνεχείᾳ τής βιομηχανίας (άλευροποιίας) άκο- λούθως τής άρτοποιίας καί ένδεχομένως έν νέου του λιανικοῦ έμπορίου.

Ἡ ἀνάλυσις αὕτη καθιστᾷ φανεράν τὴν ἐκάστοτε προστιθεμένην ἀξίαν. Αὕτη ἀναζητεῖται κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὸ ἄθροισμα αὐτῶν τῶν ἀξιῶν ἀποτελεῖ τὴν σύνολον τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς μίαν χρονικὴν περίοδον. Διὰ τὰς ὑπηρεσίας δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περί περισσοτέρων παραγωγικῶν φάσεων, καθόσον ἡ παραγομένη ὑπηρεσία, παρέχεται καὶ χρησιμοποιεῖται ἢ ἀναλίσκεται ἀμέσως (ἢ ἐπενδύεται ἐάν θεωρήσωμεν ὅτι ἡ ἀξία ὑπηρεσιῶν τινῶν ἐνσωματωταὶ εἰς τὴν ἀξίαν δημιουργουμένου παγίου κεφαλαίου).

Ἡ διαδικασία τῆς παραγωγῆς ἔχει δύο ἀποτελέσματα: πρῶτον παράγονται (δημιουργοῦνται) ἀγαθὰ, τὰ ὅποια ὡς γνωστόν ἀποτελεῦν τὸ μεγάλο ρεῦμα τῆς προσφορᾶς ἐντὸς τῆς εἰκονομίας. Δεύτερον δημιουργοῦνται χρηματικά εἰσοδήματα, τῶν ὁποίων ἀπῆλυσαν πάντες οἱ καθ' ὅσονδήποτε τρόπον συντελέσαντες εἰς τὴν παραγωγήν ἢ παρασχόντες τὰς ὑπηρεσίας των. Δηλαδή ἡ παραγωγή ἔχει δύο ὄψεις τὴν ποσοτικὴν (πραγματοποιηθεῖσα παραγωγή ἀγαθῶν ὑπὸ μορφήν φυσικοῦ ὄγκου ὑπὸ τῶν παραγωγικῶν μονάδων ἢ παροχῆ ὑπηρεσιῶν) καὶ τὴν ὄψιν τοῦ χρηματικοῦ εἰσοδήματος (περιερχομένου εἰς τοὺς ἰδιώτας, δηλαδή τὰ πρόσωπα τὰ ὅποια συνετέλεσαν εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς τῆς παραγωγῆς. Ἡ δευτέρα αὕτη μορφή εἶναι γνωστὴ ὡς χρηματικὴ ἀμοιβὴ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς.

Δαπάνη - διαθέσεις τοῦ εἰσοδήματος - κατανάλωσις - ἐπένδυσις

Ἡ ἐπομένη φάσις εἶναι ἡ διαθέσις τοῦ χρηματικοῦ εἰσοδήματος. Οἱ κάτοχοι τοῦ εἰσοδήματος ἔχουν δύο δυνατότητας:

1. Νὰ δαπανήσεν τὸ εἰσόδημα ἐξ ὀλοκλήρου καταναλωτικῶς δηλαδή νὰ ἐπαναφέρουν τὸ χρηματικὸν εἰσόδημα εἰς τὰς παραγωγικὰς μονάδας καὶ νὰ ζητήσεν νὰ χρησιμοποιήσεν τὰ παραχθέντα ἀγαθὰ καταναλωτικῶς.
2. Νὰ μὴ δαπανήσεν τὸ εἰσόδημα ἐξ ὀλοκλήρου καταναλωτικῶς, ἀλλὰ νὰ διαθέσεν ἓν μέρος αὐτοῦ διὰ σκοποῦς μακροχρονίους, δηλαδή πρὸς ἀπόκτησιν ἀγαθῶν κεφαλαίου (κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν).

Ἡ μὴ καταναλωτικὴ χρησιμοποίησις τοῦ εἰσοδήματος σημαίνει τὴν διαθέσιν αὐτοῦ διὰ σκοποῦς σχηματισμοῦ κεφαλαίου, ἢτοι δι' ἐπένδυσιν (ἐπαύξησιν τοῦ ἐθνικοῦ κεφαλαίου). Πρὸς τὴν ἐπένδυσιν εἶναι περίπου ταυτόσημος ἡ ἐννοια τῆς ἀποταμιεύσεως.

Ἡ διαφορά μεταξύ τῶν δύο ἐννοιῶν εἶναι: ἀποταμίευσις εἶναι ἡ ἀποχή ἀπὸ τῆς καταναλώσεως (ἀρνητικὴ ἔννοια), ἐπένδυσις εἶναι ἡ χρησιμοποίησις μέρους τοῦ εἰσοδήματος διὰ σχηματισμὸν νέου κεφαλαίου (θετικὴ ἔννοια). Τὸ μέγεθος τῆς ἀποταμιεύσεως, λέγομεν ὅτι, κατ' ἀρχὴν ἰσοῦται πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἐπενδύσεων, δηλαδὴ πρὸς τὸ ποσὸν καθ' ὃ ἐπαυξάνει ὁ ὑφιστάμενος πλοῦτος. Ἐν τῇ ἐνστάσει τῶν ἐπενδύσεων, καὶ πρὸς ἐπαλήθευσιν τῆς ἰσότητος, περιλαμβάνονται ὄχι μόνον ὁ σχηματισμὸς τοῦ νέου παγίου κεφαλαίου ἀλλὰ καὶ αἱ μεταβολαί (αὐξήσεις ἢ μειώσεις) τῶν ἐμπορευματικῶν ἀποθεμάτων. (ἐμπρευσμάτων καὶ πρώτων ὑλῶν).

Διάκρισις μεταξύ κλειστῆς καὶ ἀνοικτῆς οἰκονομίας.

Α. Κλειστὴ Οἰκονομία.

Ἐπὶ κλειστῆς οἰκονομίας (μὴ τελοῦσης εἰς συναλλακτικὰς σχέσεις μὲ τὰς ξένας οἰκονομίας) ἡ δαπάνη κατ' ἀνάγκην ἰσοῦται πρὸς τὸ εἰσόδημα, τὰς δὲ σχέσεις ἐκφράζει ἡ κεῖναιανὴ ταυτότης ὡς κάτωθι:

$Y = C + I$	ὅπου $Y = \text{YIELD}$ - (πρόσδοκος)-εἰσόδημα-πρῶτον
$Y = C + S$	$C = \text{CONSUMPTION}$ - κατανάλωσις
$I = S$	$I = \text{INVESTMENT}$ - ἐπένδυσις
	$S = \text{SAVING}$ - ἀποταμίευσις

Εἰς ἀριθμητικὰ δεδομένα - νομισματικὰς μονάδας - τὰ ἀνωτέρω δύνανται νὰ ἐμφανισθοῦν, ἀναλόγως τῶν ἐνεργειῶν τῶν κατόχων χρηματικῶν εἰσοδημάτων, ὡς κάτωθι:

1) Δαπάνη τοῦ εἰσοδήματος ἐξ ὀλοκλήρου καταναλωτικῶς

$Y = C$
-----
80 = 80

δι.εκ.δρχ.

2) Δαπάνη τοῦ εἰσοδήματος οὐχί ἐξ ὀλοκλήρου καταναλωτικῶς ἀλλὰ ἐπενδυτικῶς

δισ. εἰρχ.

$$Y = C + I$$

$$80 = 60 + 20$$

καί

δισ. δρχ.

$$S = I$$

$$20 = 20$$

Βί. Ἀνεκτική Οἰκονομία.

Θά ἐπεκτείνωμεν τά ἀνωτέρω εἰς οἰκονομίαν τελοῦσαν εἰς συναλλακτικὰς σχέσεις πρὸς ξένας οἰκονομίας, περιπτώσιν δηλαδή ἣτις ἀποτελεῖ καί τόν κανόνα εἰς τήν πραγματικότητα.

Αἱ σχέσεις αὐταί ἐξωτερικεύονται διὰ δύο ρευμάτων: τῶν εἰσαγωγῶν (ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν) καί τῶν ἐξαγωγῶν (ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν). Ὅταν λέγωμεν, ὅτι λαμβάνουν χώραν "ἐξαγωγαί" ἐννοοῦμεν, ὅτι ἐν μέρος τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς δέν ἀναλίσκεται, οὔτε ἐπενδύεται, ἐντὶς τῆς οἰκονομίας ἀλλά ἐξάγεται εἰς τό ἐξωτερικόν, καί ἐπομένως ἀποτελεῖ ἀντικείμενον εἴτε καταναλώσεως εἴτε ἐπενδύσεως τῶν ξένων οἰκονομιῶν. Διὰ τοῦ ὅρου "εἰσαγωγαί" ἐννοοῦμεν ἀντιστοίχως αἱ ξένοι οἰκονομίαι παρέχουν πρὸς τήν ἐθνικήν οἰκονομίαν μέρος τῶν παρ' αὐτῶν παραχθέντων ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν. Ἡ ἐπερχομένη τροποποίησις εἰς τήν ἀνωτέρω χρησιμεποιηθεῖσαν ἐξίσωσιν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν κινήσεων ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ, δύναται νά παρασταθῇ ὡς κάτωθι: (X = ἐξαγωγαί καί M = εἰσαγωγαί)

$$Y - X = C + I - M$$

$$Y = C + I + (X - M)$$

Τό δεύτερον μέρος τῆς ἰσότητος δεικνύει τήν συνολικήν δαπάνην τῆς οἰκονομίας δηλαδή: τό συνολικόν μέγεθος τῶν πῶρων τοῦς ὁποίους διαθέτει διὰ κατανάλωσιν καί ἐπενδυσιν (εἰς τό ἐσωτερικόν ἢ εἰς τό ἐξωτερικόν). Διὰ νά εἶναι

οι διαθέσιμοι πόροι (δαπάνη) ίσοι προς τό εθνικόν εισόδημα ή προϊόν δηλαδή ίνα:

$$Y = C + I$$

θα πρέπει και $X = M$ (ισότης εισρεόντων και έκρεόντων αγαθών και υπηρεσιών).
 Η περίπτωση $X = M$ είναι σπανία, αν μή άπίθανος. Συνήθως εμφανίζεται $X < M$ όποτε ή διαφορά αντιπροσωπεύει πλεόνασμα ή έλλειμμα του ίσοζυγίου πληρωμών. Τό πλεόνασμα άποτελεί επένδυσιν εις τό έξωτερικόν είτε υπό μορφήν αύξήσεως του συναλλαγματικού αποθέματος της χώρας είτε έτέρου είδους δανεισμού της έθνικης προς τας ξένας οίκονομίας. Τό έλλειμμα αντίθετως άποτελεί άποεπένδυσιν εις τό έξωτερικόν είτε υπό μορφήν μείωσης του συναλ/κου αποθέματος είτε έτέρου είδους δανεισμού των ξένων οίκονομιών προς την έθνικήν οίκονομίαν. Διά του έλλείμματος του ίσοζυγίου πληρωμών (άποεπένδυσιν εν τῷ έξωτερικῷ) χρηματοδοτεΐται ή διαφορά μεταξύ εθνικοῦ εισοδήματος ή προϊόντος και εθνικης δαπάνης, όταν ή τελευταία είναι άνωτέρα του εθνικοῦ εισοδήματος. Τήν διαφοράν μεταξύ $X - M$ παριστάνομεν διά $+If$ (έπένδυσιν ή άποεπένδυσιν εις τό έξωτερικόν αναλόγως αν ή διαφορά είναι θετική ή άρνητική) όποτε τας επενδύσεις της βασικης εξίσωσης (I) παριστάνομεν διά I_d αντιπροσωπεύσας μόνον τας έγχωρίας επενδύσεις εις πάγιον κεφάλαιον ή έμπορευματικά αποθέματα.

Κατόπιν των άνωτέρω επί άνοικτης οίκονομίας ή αρχική εξίσωσις τροποποιεΐται ως εξής:

1. αρχική εξίσωσις $Y = C + I$ (κλειστή οίκονομία)
2. τροποποιηθεΐσα εξίσωσις $Y = C + I + (X - M)$ (άνοικτή οίκονομία)
- 2α. ή $Y = C + I_d + If$ όπου $X - M = If$
3. εάν $X = M$ όποτε $If = 0$, τότε $Y = C + I$ (σύδεμία μεταβολή εις τήν θέσιν επενδύσεων έξωτερικοῦ)
4. εάν $X > M$ τότε $Y = C + I_d + If$ ($X - M = + If$ (έπένδυσιν εις τό έξωτερικόν = FOREIGN INVESTMENT))
5. εάν $X < M$ τότε $Y = C + I_d - If$ ($X - M = - If$ (άρνητική επένδυσιν ή άποεπένδυσιν εις τό έξωτερικόν = FOREIGN DESINVESTMENT)).

6. καί γενικῶς ἐάν $X < M$ τότε $Y = G + Id + If$

Διάφοροι τύποι οἰκονομιῶν

Οὔτε αἱ ῥοπαί πρὸς κατανάλωσιν ἢ ἀποταμίευσιν οὔτε τὰ ἀντίστοιχα μεγέθη ὡς καὶ τὰ μεγέθη τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὸ ἐσωτερικόν ἢ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἶναι ὁμοιόμορφα καὶ ἴσα μεταξύ τῶν διαφόρων ἐθνικῶν οἰκονομιῶν. Ὅθεν διακρίνομεν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς διαφόρους τύπους οἰκονομιῶν, εἰς ἐκάστην τῶν ὁποίων ἔχει διαμορφωθῆ προσκαίρως ἢ μονιμώτερον κατάστασις δυναμένη νὰ χαρακτηρισθῆ ἄλλοτε ὡς εὐνοϊκὴ καὶ ἄλλοτε ὡς δυσμενής.

Παρατίθενται κάτωθι μερικαὶ μορφαὶ οἰκονομιῶν. Ἐν ἐπικεφαλίοις τίθενται ἡ ἐξίωσις καὶ ἔπονται ὑποθετικά, ἀντιστοίχως, οἰκονομικὰ μεγέθη (νοούμενα εἰς νομισματικὰς μονάδας ἑκατομ.δολλαρίων):

$$Y = G + Id + If \quad (X - M) \text{ Ἴσοζ. Πληρωμῶν} \quad \text{Χαρακτηρισμοὶ}$$

-
1. $1000 = 900 + 100 + 0$	$(150-150)$	ἐν ἰσορροπία οἰκονομία ὑγιῆς οὔτε ἐπένδυσις οὔτε ἀποεπένδυσις ἐξωτερικοῦ	Οἰκονομία ὑγιῆς οὔτε ἐπένδυσις οὔτε ἀποεπένδυσις ἐξωτερικοῦ
2. $1000 = 800 + 250 - 50$	$(400-450)$	μικρὰ ἐλλειμματικὴ καὶ ἀποεπένδυσις ἐξωτερικοῦ	Οἰκονομία ἀναπτυσσομένη μετὰ ἐπιτυχίας ἐσωτ. ἐπένδυσιν.
3. $1000 = 850 + 350 - 150$	$(400-550)$	μεγαλυτέρα ἐλλειμματικὴ καὶ ἀποεπένδυσις ἐξωτερικοῦ	ἐντονώτερος βαθμὸς ἐσωτ. ἐπενδ. καὶ ἀναπτύξεως
4. $1000 = 1000 + 300 - 300$	$(400-700)$	σοβαρὰ ἐλλειμματικὴ καὶ ἀποεπένδυσις	ἐντονὸς βαθμὸς ἐσωτ. ἐπενδ. ἀποκλειστικῶς δι' ἀποεπενδυσ. ἐξωτ. λίαν δυσμενῆς κατάστασις

$$Y = C + Id + If \quad (X - M) \text{ 'Ισοζ.πληρω- Χαρακτηρισμοί μών}$$

• ούδεμία ροπή προς αποταμίευσιν ($S=0$)

5. $1000 = 1100 + 250 - 350 \quad (400-750)$ σοβαρά έλ- έξαιρετικώς λειμματικό- δυσμενής κατά- της και άπο- στασις άπεπενδ. επένδυσις έξωτ. όχι μόνον δι' έπενδ. αλλά και διά καταναλωτικούς σκοπούς
6. $1000 = 600 + 300 + 100 \quad (400-300)$ ένεργητ.ί- λίαν εύνοϊκή σοζύγιον - περίπτωση - πλεόνασμα - ισχυρά ροπή επενδύσεων προς άποταμ. είς έξωτερι- έντονος βαθμός κόν έσωτ. και έξωτ. επενδύσεων.

Μέ τά άνωτέρω ύποδείγματα δέν έξαντλοΰνται βεβαίως αί μορφαί τών διαφόρων οίκονομιών. Καθίσταται όμως έκ τών άνωτέρω προφανή ότι:

- α) Αί υγιέστεραι μορφαί είναι αί του τύπου $Y > C + Id + If$ (X-M = $+ If$) δηλαδή αί πραγματοποιούσαι ταυτοχρόνως επενδύσεις είς τό έσωτερικόν (ίκανοποιητικόν βεβαίως βαθμόν) και είς τό έξωτερικόν, υπό τήν προϋπόθεσιν πάντοτε ότι δέν συμπιέζεται είς στερητικόν βαθμόν ή έσωτερική κατανάλωσις.
- β) 'Υγιείς είναι επίσης αί μορφαί $Y = C + Id + 0 (If)$ ή και $Y = C + Id - If$ έφ' όσον τό έλλειμμα ίσοζυγίου πληρωμών χρηματοδοτεϊ παραγωγικάς επενδύσεις του έσωτε- ρικου μελλοντικώς συναλλαγατογόνους ή έξοικονομητικας συναλλάγατος προς άποπληρωμήν του έξωτερικου δανει- σμοϋ.
- γ) Δυσμενής είναι ή περίπτωση όπου $+ Id = - If + S = 0$ όταν δηλ. αί επενδύσεις έσωτερικου χρηματοδοτοϋνται με- νόν βάσει έξωτερικου δανεισμοϋ ή άντλήσεως έκ προϋπαρ-

χοντες συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος, ὅπερ συμβαίνει εἰς οἰκονομίας οὐδέως ἀποταμιεύουσας.

δ) Ἡ χειρίστη τῶν περιπτώσεων εἶναι ἡ ἀποεπένδυσις ἐξωτερικοῦ διὰ καταναλωτικούς σκοπούς, τύπος $Y = C - I_f$ ἢ καὶ $Y = C + I_d - I_f$ ὅπου ὅμως $Y < 0$ καὶ ἐπομένως $I_d < I_f = -S$ (ἀρνητικὴ ἀποταμίευσις ἢ ἀντίταμίευσις).

ε) Ὑπὸ γενικὴν ἔννοιαν κριτήριον τελικῶς τῆς διαφθρώσεως τῆς οἰκονομίας ἀποτελεῖ ἡ σχέση $I_d : I_f$

Ἐάν $I_d > I_f$ ἦτοι αἱ ἐπενδύσεις ἐσωτερικοῦ εἶναι μεγαλύτεραι τῶν ἀποεπενδύσεων ἐξωτερικοῦ, τότε ἡ οἰκονομία εἶναι κατ'ἀρχὴν ὑγιής, διότι μέρος τῶν ἐπενδύσεων ἐσωτερικοῦ χρηματοδοτεῖται δι' ἀποεπενδύσεων ἐξωτερικοῦ, τὸ δὲ ὑπόλοιπον χρηματοδοτεῖται δι' ἐσωτερικῆς ἀποταμίεψεως καὶ εἶναι πλέον ζήτημα ἐντάσεως τῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίευσιν διὰ τὴν ἰσχυρὸν χαρακτηρισμὸς εἰς τὴν οἰκονομικὴν διάρθρωσιν.

Ἐάν ὅμως $I_d < I_f$ τότε προφανῶς ἡ χώρα δανείζεται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς κίλυψιν ἐπενδυτικῶν ἀλλὰ καὶ καταναλωτικῶν ἀναγκῶν, ὅποτε πρόκειται περὶ σοβαρωτάτης ἐπιδεινώσεως τῆς καταστάσεως λόγῳ ἀρνητικῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίευσιν ὑποδηλούσης ἀνάλωσιν ἐθνικοῦ πλούτου (ἐθνικοῦ κεφαλαίου).

ΣΥΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΑΙ ΜΟΝΑΔΕΣ. Αἱ παραγωγικαὶ δραστηριότητες μέτῳ ὁποίας ἀσχολοῦνται τὰ ἄτομα εἶναι πολλαί καὶ ποικίλαι. Ὡς γνωστὸν δὲ ἐνεργοῦν εἴτε ἀτομικῶς - προσωπικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ ἐπαγγέλματα εἴτε ἐν συνεργασίᾳ καὶ ἐνώσει - νομικῶς πρόσωπα. Τὸ ἐπιτελούμενον ἔργον δυνατόν νά εἶναι μορφῆς πρωτογενοῦς (ἀμέσου σχέσεως μέτῳ τὴν φύσιν ἀγρόται, κτηνοτρόφοι, ἀλιεῖς κ.λ.π.) δευτερογενοῦς (ἐμπορικόν, βιομηχανικόν καὶ γενικῶς ἐπιχειρηματικόν) ἢ τριτογενοῦς (ὑπηρεσίαι καὶ ἐπαγγέλματα πάσης φύσεως ἐπιστημονικά ἢ μὴ). Ἄλλοτε δυνατόν νά ἐπιδιώκηται τὸ κέρδος καὶ ἄλλοτε ὄχι (εὐαγῆ καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, ἐπιστημονικαὶ ἐταιρεῖαι, σωματεῖα κ.λ.π.). Φρεεῖς ἐπίσης τῆς δραστηριότητος δυνατόν νά εἶναι τὸ Δημόσιον ἄλλοτε ὡς παρέχον ὑπηρεσίας, ἄλλοτε ὡς ἀσκεῖν ἐπιχειρήσιν. Τὸ οἰκονομικόν ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου δύναται νά εἶναι ὁ μισθός, τὸ ἡμερομίσθιον, τὸ ἐπιχειρηματικόν κέρδος, ἢ πρόσδοδος ἐξ ἐπενδεδυμένων κεφαλαίων κ.λ.π. Ἐπίσης ἀπασαὶ αἱ ἀνωτέρω μονάδες ἐνῶ ὑπὸ μίαν ἔννοιαν μετέχουν τῆς παραγωγικῆς δράσεως, παράγουν ἀγαθὰ καὶ ὑπη-

οὔτοι παρέχουν. Ἐφ' ὅσον ἐπομένως, κατὰ τὴν ἄποψιν ταύτη, οἱ φόροι δὲν ἀποτελοῦν κόστος ἀλλὰ καταβάλλονται ἐκ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος τῶν ἰδιωτῶν, αἱ ἀμοιβαὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν πρέπει νὰ συνυπολογίζωνται εἰς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ὡς ἀντιπροσωπεύουσαι τὴν ἀξίαν ἐντελῶς διαφορετικῶν καὶ ἄλλης κατηγορίας ὑπηρεσιῶν ἀπὸ τὰς ὑπηρεσίας αἵτινες ἐνσωματοῦνται εἰς τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς.

Ἐκ τῶν δύο ἁπόψεων ἐπικρατεστέρα, νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ δευτέρα. Πράγματι, ἐάν ἐξετάσωμεν τὰς καθ' ἕναστον κατηγορίας τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, θά ἴδωμεν ὅτι διαφέρουν οὐσιωδῶς τῶν παραγωγικῶν δαπανῶν, αἵτινες ἀποτελοῦν ἄμεσα καὶ ἀπαραίτητα στοιχεῖα τοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς, τῆς πραγματοποιουμένης διὰ τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομικῆς ἐπίσεως. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι αἱ δημοσίου ὑπηρεσίας ἔχουν ἰδίαν ἀξίαν αὐτοτελῆ καὶ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὰς ἄλλας ἰδιωτικῶς παρεχομένας ὑπηρεσίας καὶ ἀπὸ τὴν λοιπὴν παραγωγὴν. Τὰ ἄτομα δὲ καὶ ἡ ἰδιωτικὴ οἰκονομία ἐν γένει διὰ νὰ ἔχουν τὰς ἐξυπηρετήσεις πού παρέχονται ἀπὸ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας πρέπει νὰ διαθέτουν ἢ ἄλλως πῶς νὰ δαπανοῦν ἕνα μέρος τοῦ καθαροῦ των εἰσοδήματος, ὑφ' ἣν ἀκριβῶς ἐννοίαν θά ἐδαπάνων ἢ καὶ ὅπως εἰς τὰ πράγματα συμβαίνει πολλῆν, δαπανοῦν μέρος τοῦ καθαροῦ των εἰσοδήματος διὰ νὰ τύχουν ἀναλόγων ὑπηρεσιῶν ἐκ μέρους ἰδιωτῶν μὴ ἀμειβομένων ὑπὸ τοῦ κράτους.

Αἱ σπουδαιότεραι ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας παρέχει τὸ Κράτος εἶναι, ὡς γνωστόν, αἱ ἐξῆς: Ἡ ἐκπαίδευσις, ἡ δημοσία ὑγεία, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀσφάλεια ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ, αἱ διοικητικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ ἡ κοινωνικὴ πρόνοια. Ἐπὶ πλέον τὸ κράτος δαπανᾷ καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν δημοσίων ἔργων. Ὁ θέλων νὰ τύχῃ ἐκπαίδευσιν ἢ ἰατρικῆς περιθάλψεως ὀφείλει συνήθως νὰ δαπανήσῃ μέρος τοῦ εἰσοδήματός του, ἐν οὐδεμίᾳ δὲ περιπτώσει τὴν ἀμοιβὴν τοῦ ἱατροῦ ἢ τοῦ διδασκάλου θεωρεῖ τις ὡς κόστος τῆς παραγωγῆς τοῦ εἰσοδήματός του ἀλλὰ τὰς δαπάνας αὐτάς θεωρεῖ ὡς τρόπον καταναλώσεως τοῦ ἤδη παραχθέντος εἰσοδήματός του. Οὐδεμία τῶρα ὑπάρχει διαφορὰ ἢ ἀντὶ νὰ πληρῶνῃ τις ἀμέσως τὰς δαπάνας αὐτάς τὰς πληρῶνει ἐμμέσως, ἢτοι καταβάλλων φόρους εἰς τὸ κράτος τὸ ὁποῖον τοῦ ἐξασφαλίζει τὰς ἀντιστοιχοῦς ὑπηρεσίας. Ἐφ' ὅσον δὲ οἱ ἄνθρωποι διαβιοῦν εἰς ὀργανωμένην κοινωνίαν καὶ εἰς ἀνωτέραν βαθμίδα πολιτισμοῦ τὸ κράτος, ἐπεκτεῖνον τὴν δρᾶσιν του, ἀναλαμβάνει εὐρύτερον κύκλον

λειτουργιών και παρέχει αυτό ωρισμένας υπηρεσίας διά τῶν ὀργάνων του καί δῆ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι συνδέονται ἀμέσως πρός τήν ὑπόστασιν τοῦ Κράτους, ὅπως ἡ ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης, ἡ ἀσφάλεια⁽¹⁾ καί ἄμυνα τῆς χώρας, αἱ διοικητικάί λειτουργίαι αἱ ἡ ἐπιτελεῖσιν δημοσίων ἔργων. Τά εἰσοδήματα πού πηγάζουν ἀπό τὰς κρατικές αὐτάς δαπάνας εἶναι ἐσπόμενος μέρος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος οἱ δέ φόροι διά τῶν ὁποίων καλύπτονται ἀποτελοῦν ἀνάλωσιν τῶν ἰδιωτικῶν εἰσοδημάτων. Μόνον κατὰ τήν ἕσθησιν κοινωνικῆς προνοίας δημιουργοῦνται εἰσοδήματα ἀποτελοῦντα ὄντως μεταφοράν εἰσοδήματος, ἅτινα δέον νά μή ὑπολογίζωνται εἰς τό σύνολον τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ὡς ἤδη ἐπραγματεύθημεν ἀνωτέρω εἰς τό σχετικόν κεφάλαιον.

2. Ἡ μηχανική ἐπίδρασις τῶν φασαλογιῶν. Κατόπιν τῶν ὄσων ἀνωτέρω ἐξετέθησαν, δυνάμεθα νά θεωροῦμεν τό μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἐντός μιᾶς χρονικῆς περιόδου - ἐνός ἔτους (νοοῦμενον ὡς διαμορφωθέν ἤδη ὑπό τήν ἐπίδρασιν τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς), ὡς τι τό δεδομένον. Τό δεδομένον τοῦτο μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος διανέμεται μεταξύ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς καί τοῦ Κράτους καί ἀναλύσκειται ὑπό τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας καί τοῦ Κράτους. Διά τῆς

---

(1) Καθ' ὅ μέρος ἡ ὑπό τοῦ κράτους παρεχομένη ἀσφάλεια ἀφορᾷ εἰς τήν φύλαξιν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων (ἐργοστασίων, ἀποθηκῶν κλπ.) θά ἠδύνατο νά λεχθῆ ὅτι ἀποτελεῖ παραγωγικὴν δαπάνην (κόστος), ἥτις θά ἔπρεπε ν' ἀφαιρῆται ἀπό τό καθαρὸν εἰσόδημα τῶν ἐπιχειρήσεων, καθ' ὅσον τοῦτο θά ἐμφανίζετο ἡξημένον λόγφ τῆς μὴ ἐπιβαρύνσεως δι' ἀμοιβὴν φυλάκων. Κρατικῶς ὅμως τοιαύτη διάκρισις μεταξύ τῆς ἀπασχολήσεως τῶν ὀργάνων τοῦ κράτους πρός φύλαξιν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων καί τῶν γενικῶν καθηκόντων των πρός τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως ἀποβαίνει ἀνέφικτος, δι' ὅ καί ἡ δαπάνη τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ὑπολογίζεται ὁλόκληρος εἰς τό ἐθνικὸν εἰσόδημα.

έπιβολής τῶν διαφόρων φορολογιῶν τό κράτος ἀποκτᾶ εἰσόδημα, κατὰ τρόπον ὥστε νά μετέχη εἰς τήν διανομήν καί κατ' ἀπο-
λουσίαν εἰς τήν ἀνάλωσιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τόσον
ὑπό τήν μορφήν τοῦ φυσικοῦ ὄγιου ὅσον καί ὑπό τήν μορφήν
τῆς χρηματικῆς ἀξίας τῆς καταναλώσεως.

Ἴνα δημιουργήσῃ τό Κρίτος ὑπέρ αὐτοῦ εἰσόδη-
μα πρός ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν του ἐνεργεῖ κατὰ δύο
τρόπους:

I) Ἀφ' ἐνός ἀφαιρεῖ ἀπό τοῦς συντελεστάς τῆς
παραγωγῆς, ἐκ τῶν ὑστέρων, μέρος ἐκ τοῦ παραχθέντος εἰσοδή-
ματος διά τῆς ἀμέσου φορολογίας. Τό τμήμα τοῦτο ἀφαιρεῖται
ὑπό τοῦ Κράτους, κατὰ τό στάδιον τῆς διανομῆς, ἐκ τοῦ ἐθνι-
κοῦ χρηματικοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἀποτελοῦντος τήν ἀμοιβήν
τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ
ἄμεσος φορολογία εἰσπράττεται ὑπό τοῦ Κράτους ἐκ τῶν ὑστέ-
ρων ἀπορρέει ἡ ἔννοια τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὡς ἀμοιβῆς
τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς π ρ ό φ ο ρ ο λ ο γ ί α ς
(NATIONAL INCOME AT FACTOR COST BEFORE TAX).

II) Τό κράτος διά τῆς ἐπιβολῆς ἐμμέσων φόρων
προκαλεῖ τεχνητῶς αὔξησιν τῶν τιμῶν ἀρισμένων ἀγαθῶν (φόροι
κυκλοφορίας, μονοπώλια, δασμοί, διαπύλια κλπ.) ἢ ὑπηρε-
σιῶν (τέλη, δικαιώματα κλπ.) καί εἰσπράττει τό τμήμα τοῦ
χρηματικοῦ ποσοῦ καθ' ὃ ἐπυξάνει τᾶς τιμάς (λόγῳ ἐπιπτώ-
σεως). Δημιουργεῖ τοιοῦτοτρόπως ὑπέρ αὐτοῦ καί τό ἐκ τῆς
ἐμμέσου φορολογίας εἰσόδημα.

Αἱ ἐνέργειαι αὗται δέν μεταβάλλουν τό βασικόν
πραγματικόν μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τόν φυσικόν
αὐτοῦ ὄγιον. Ἡ δευτέρα τῶν ἄνω ἐνεργειῶν ἔχει ἄλλα ἀποτε-
λέσματα καί δῆ τοῦ ἐξῆς τύπου:

1) Τό εἰσόδημα κατὰ τόν σχηματισμόν του ἔχει
βασικῶς τήν ἀξίαν ἣτις περιέρχεται εἰς τοῦς συντελεστάς
τῆς παραγωγῆς του, ἣτις ἔστω Α. Ὅταν τάρα τά ἀγαθά, τᾶ
ἀντιπροσωπεύοντα παραχθέν εἰσόδημα, ἔρχονται εἰς τήν ἀγοράν
ἵνα διατεθῶσι (μορφή δαπάνης - EXPENDITURE - τοῦ εἰσοδή-
ματος) ἔχουν ἠυξημένην ἀγοραίαν ἀξίαν $A + ΕΦ$ (ἀρχική ἀξία
τοῦ εἰσοδήματος Α πλέον ΕΦ ἥτοι ἐμμεσος φορολογία). Διά
τόν λόγον αὐτόν ἐδημιουργήθη ἡ ἀναγκαία ἔννοια τοῦ εἰσοδή-
ματος ἐκφραζομένου εἰς ἀγοραίας τιμάς (AT MARKET VALUE).

2) Τό Κράτος διά τοῦ οὕτω δημιουργουμένου χρηματικοῦ εἰσοδήματός του (ἐξ ἁμέσου καί ἐμμέσου φορολογίας) ἀποκτᾷ ἀγοραστικήν δύναμιν, διά τῆς ὁποίας ἀποκτᾷ καί διαθέτει ἀντίστοιχον τμήμα τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῆς οἰκονομίας. Ἐπιφέρει τοιοῦτοτρόπως τό Κράτος μείωσιν ὄχι τοῦ παραχθέντος ὑπό τῆς οἰκονομίας καθαροῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος - διότι τοῦτο ὡς ἐλέχθη εἶναι δεδομένον - ἀλλά περιορίζει καί μειώνει τήν ἰκανότητα τῆς οἰκονομίας (τῶν προσώπων), ὅπως δαπανήσῃ (ἀναλώσῃ ἢ ἐπενδύσῃ) αὕτη ἰδιωτικῶς ὁλόκληρον τό παραχθέν εἰσόδημα. Ὁ φορολογικός ἐπομένως μηχανισμός ρυθμίζει τήν κατανομήν τοῦ παραχθέντος εἰσοδήματος, κατανεμομένου τελικῶς ἀπό τῆς πλευρᾶς τῆς δαπάνης του (διαθέσεως) μεταξύ ἰδιωτικῆς οἰκονομίας καί Κράτους. Ἐφ' ὅσον, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, τό χρηματικόν μέγεθος τῆς ἐθνικῆς δαπάνης πραγματοποιεῖται καί ὑπολογίζεται εἰς ἀγοράς τιμῆς περιλειούσης καί τό ποσόν τῆς ἐμμέσου φορολογίας ἐπεταί ὅτι ἐν τοῦ συνολικοῦ μεγέθους τῆς ἐθνικῆς δαπάνης δεόν ν' ἀφαιρῆται τό ποσόν τῆς ἐμμέσου φορολογίας ἵνα προκύψῃ τό χρηματικόν μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἐπισημαστέον ὅτι ἡ ἀντίληψις τοῦ εἰσοδήματος - ἰδεαλιστική ἀντίληψις (ἰδανικόν εἰσόδημα) - στοιχεῖα ἀποκλειόμενα.

Ἐν οὐσιαστικῇ συνεχείᾳ πρὸς τά ὅσα ἐξεθέσαμεν εἰς τό προηγούμενον κεφάλαιον περί τῆς θέσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἰς τήν ἔννοιαν καί τόν ὑπολογισμόν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, θά ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα καί ἄλλας ἀντιλήψεις συναφεῖς πρὸς τό γενικώτερον ζήτημα τοῦ ὑπολογισμοῦ ἐν γένει τῶν πάσης φύσεως ὑπηρεσιῶν.

Ἡ ὑπό τινων οἰκονομολόγων (DE FELLNER οὐγγρική σχολή, Σοβιετική Ἐνωση) ὑποστηρικθεῖσα ἀντίληψις, ὅτι ὡς ἐθνικόν εἰσόδημα πρέπει νά θεωρῆται μόνον τό σύνολον τῶν παραγομένων ὑλικῶν ἀγαθῶν καί αἱ ὑπηρεσίαι αἵτινες κατά τρόπον ἄμεσον ἐπιφέρουν αὐξησιν τῆς ἀξίας τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ἢ μόνον ἡ ἀξία τῶν παραγομένων ὑλικῶν ἀγαθῶν ἐχαρακτηρίσθη ὡς ὑλιστική ἀντίληψις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἄκρως ἀντίθετος πρὸς τήν ἀντίληψιν αὐτήν εἶναι ἡ "ἰδανική" ἀντίληψις, ἥτις εἰς τό ἐθνικόν εἰσόδημα περιλαμβάνει ὄχι μόνον τὰς ὑπηρεσίας αἵτινες παρέχονται ἐναντι ἀμοιβῆς ἀλλά ὑποστηρίζει ὅτι καί ἄλλαι κατηγορίαι ὑπηρεσιῶν

διά τας οποίας δέν λαμβάνει χώραν πληρωμή, ὅπως αἱ αὐτοῦπηρεσίαι, αἱ ὑπηρεσίαι τῆς οἰκοκυρίας, αἱ ὑπηρεσίαι τῶν κοινωνικῶν λεσχῶν κ.ἄ., πρέπει νά ἀποτιμῶνται καί νά περιλαμβάνωνται εἰς τό εἰσόδημα.

Πρόκειται προφανῶς περί δύο ἀκραίων ἀντιλήψεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη παραγνωρίζουσα σχεδόν ἐντελῶς τήν σημασίαν τῶν ὑπηρεσιῶν ὡς παράγοντος ἱκανοποιήσεως τρεχουσῶν ἀναγκῶν καί ἔχοντος ἐπομένως ἀπό πάσης πλευρᾶς εἰσοδηματικὴν ἀξίαν εἶναι ἀντίθετος πρὸς ὅλην τήν οἰκονομικὴν θεωρίαν.

Ἡ δευτέρα ἀντίληψις, διὰ τῆς διευρύνσεως τῆς ἐννοίας τοῦ εἰσοδήματος μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νά περιλάβῃ καί ἀπολαύσεις, γίνεσθαι δέν εἶναι εὐκόλον νά ἐκτιμηθῶσι ἀντικειμενικῶς, ὡς μή ἀποτελεῖσαι ἢ μή δυνάμεναι νά ἀποτελέσουν ἀντικειμενικὸν ἀνταλλαγῆς, τοποθετεῖ ἐπὶ ἐδάφους ὀλισθηροῦ τὸν ποσοτικὸν καθορισμὸν τοῦ μεγέθους τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τό νά ὑπολογίζωμεν εἰς τό ἐθνικὸν εἰσόδημα τήν ἀπόλαυσιν ἀπὸ τῆν καλλιέργειαν τοῦ κήπου, ἢ τό ψάρευμα ἀπὸ τούς ἐρασιτέχνας, τὰς αὐτοῦπηρεσίας (λ.χ. ξυρίσματος), τὰς ὑπηρεσίας τῆς οἰκοδομοποιίας, τῆς λέσχης καί ἄλλας ἀνυπόλογους ὑπηρεσίας, ὀδηγεῖ κάπως, εἰς τό πεδίου τῆς μεταφυσικῆς. Αἱ ὑπηρεσίαι πρέπει νά περιλαμβάνωνται εἰς τό ἐθνικὸν εἰσόδημα, ὅταν ἀποκτῶνται ἢ παρέχωνται ἔναντι ἀμοιβῆς, ὅταν δηλαδή λαμβάνει χώραν πληρωμή ἢ ἀνταλλαγῆ, ὥστε νά ὑπάρχη καί τό ἀντικειμενικὸν στοιχεῖον τῆς ἀποτιμήσεως.

Ἐπηρεσίαι ὡς ἐκεῖναι τὰς οποίας ἀνωτέρω ἀνεφάρμεν ἀποκλείονται, κατὰ τήν ἐπικρατεστέραν γνώμην, τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Πάντως πρέπει νά γίνεσθαι διάκρισις μεταξύ αὐτῶν καί ὀρισμένων κατ'οἶκον ἐργασιῶν, αἵτινες εἶναι χαρακτηριστικαί εἰς τὰς μὴ λίαν προηγμένας οἰκονομίας, ὡς λ.χ. τῆς ἀγροτικῆς οἰκοτεχνίας ἢ τῆς ὑπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀγροτῶν παρεχομένης ἐργασίας διὰ συλλογῆς ξύλων, χόρτων κ.τ.ἄ. Αἱ ἐργασίαι αὗται ὑπερβαίνουν τὰ ὅρια τῶν συνήθων αὐτοῦπηρεσιῶν ἢ ἐρασιτεχνικῶν ἀπασχολήσεων καί ἀποτελοῦν μορφήν παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως καί αὐτοκαταναλώσεως, δι' ἧς ἀντιμετωπίζονται εἰς μεγάλην κλίμακα ἀνάγκαι, αἵτινες εἰς ἄλλας περισσότερο ἀνεπτυγμένας οἰκονομίας ἱκανοποιοῦνται διὰ τῶν παραγωγικῶν καί ἀνταλλακτικῶν ἐνεργειῶν. Ἀποτελοῦν ἐπομένως διὰ τὰς χώρας αὐτάς σημαντικὸν στοιχεῖον τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος των καί δεόν ν' ἀποτιμῶνται καί ὑπολογίζωνται εἰς αὐτό.

Κατά τὰ ἀνωτέρω, ἐπομένως, οὔτε ἡ "ὕλιστική" οὔτε ἡ "ἰδανική" ἀντίληψις ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ "πραγματικοῦ" ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Αὕτη τοποθετουμένη μεταξύ τῶν δύο ἄκρων ἀντιλήψεων, περιλαμβάνει τόσον τὰ ὑλικῶς παραγόμενα ἀγαθὰ ὅσον καὶ τὰς ὑπηρεσίας, ἐκ τῶν τελευταίων ὅμως μόνον ἐκείνας αἵτινες κυρίως κατ' ἐπάγγελμα καὶ ἐναντι ἀμοιβῆς παρέχονται ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας, ἀποκλειομένων τῶν αὐτοῦπηρεσιῶν, αἵτινες ἄλλῶς ὡς ἀποτέλεσμα ἔχουσιν τὴν ἀποφυγὴν δαπανῶν καὶ τὴν μείωσιν ἐπομένως τοῦ εἰσοδήματος ἄλλων ἀτόμων, τὰ ὅποια ἐάν ἐξετέλουν τὰς ὑπηρεσίας αὐτὰς θὰ ἐκτεροῦντο εἰσόδημα.

Αἱ Μέθοδοι καὶ τὰ Προβλήματα Ὑπολογισμοῦ

Γενικά. Ὁ κύριος ἀντικειμενικός σκοπὸς οἰασδήποτε μεθόδου ὑπολογισμοῦ συνίσταται εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μεγέθους τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Εἰς τὰ μεθοδολογικὰ θέματα περιλαμβάνονται ἐπίσης καὶ ἐξετάζονται καὶ τινὰ ἄλλα ζητήματα, ὅπως τὸ ζήτημα τῆς συγκρίσεως τοῦ μεγέθους τοῦ εἰσοδήματος εἰς σειρὰν ἐτῶν καὶ τὸ ζήτημα τῶν διεθνῶν συγκρίσεων.

Ὁ τρόπος ἢ ἡ μέθοδος τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ μεγέθους τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἐξαρτᾶται τὰς περισσοτέρας φορές ἀπὸ τὰς στατιστικὰς δυνατότητας, ἢ ἀπὸ τὸ διαθέσιμον δηλαδὴ εἰς ἐκάστην χώραν στατιστικὸν ὑλικόν, ἐκ τοῦ τρόπου χρησιμοποίησεως τοῦ ὁποίου διεμορφώθησαν αἱ δύο(1) κυρίως χρησιμοποιούμεναι μέθοδοι: ἡ εἰσοδοτικὴ καὶ ἡ ἀπογραφικὴ.

(1) Ἐκτός τῶν δύο αὐτῶν μεθόδων, ὁ οἰκονομολόγος τῆς μαθηματικῆς σχολῆς PARETO διεμόρφωσεν ἰδίαν μέθοδον ὑπολογισμοῦ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος βάσει τοῦ κατ' αὐτόν εἰς ὅλας τὰς χώρας καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς ἰσχύοντος "νόμου τῆς κατανομῆς τῶν εἰσοδημάτων". Ὁ μαθηματικὸς τύπος τοῦ νόμου τούτου εἶναι ὁ ἑξῆς: $N = Ax^{-\alpha}$ ἔνθα $N =$ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσοδημάτων ἄνω τῶν Δρχ. x , A καὶ α εἶναι σταθεραὶ ἐξ ὧν, κατὰ τὴν λύσιν δι' ἐφαρμογῆς τῶν πραγματικῶν δεδομένων, ἢ A ἀπαλείφεται ἢ δὲ α προσδιορίζεται ὡς ἴση κατὰ προσέγγισιν πρὸς 1,50. Ἐπὶ τῆς μεθόδου ταύτης δέν θὰ ἐπικρατῶμεν, τόσον διότι ὑπὸ ἄλλων μαθηματικῶν ἠμφισβητήθη ἢ γενικὴ ἰσχύς τῆς σταθερᾶς α , ὅσον καὶ διότι μικρῶς καὶ περιορισμένης ἔτυχε ἐφαρμογῆς ἐν τῇ πράξει.

Κατά τὴν πρῶτην μέθοδον τὸ μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος προσδιορίζεται κατὰ τρόπον ἄμεσον, ἤτοι ὡς ἄθροισμα προσωπικῶν εἰσοδημάτων. Κατά τὴν δευτέραν μέθοδον προσδιορίζεται κατὰ τρόπον ἔμμεσον, διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ δηλαδή τοῦ μεγέθους τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς ἢ τῆς ἐθνικῆς δαπάνης, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στατιστικῶν τῆς παραγωγῆς ἢ τῆς καταναλώσεως.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ περιπτώσει, κατόπιν ἐφαρμογῆς τῶν ἰπαραιτήτων προσαρμογῶν, αἵτινες ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὰς διερευνηθεῖσας σχέσεις προσδιορίζεται τὸ μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Πρέπει ὅμως νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ὄχι μόνον ὁ προσδιορισμὸς τοῦ συνολικοῦ μεγέθους καὶ τῆς ἐσω εἰρηκῆς διαρθρώσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς διανομῆς του ἀλλὰ καὶ ἡ γνώσις τῆς διαρθρώσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τὰς δύο ἄλλας πλευρᾶς τῆς ἐμφανίσεώς του, ἤτοι τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς καὶ δαπάνης. Δυνάμεθα ἐπομένως νὰ θεωρῶμεν ὡς παραλλήλους σκοπούς τῶν ἐφαρμοζομένων μεθόδων τὸν καθορισμὸν τοῦ μεγέθους καὶ τῆς διαρθρώσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς καὶ δαπάνης, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ἐπέκτασιν τῶν ὑπολογισμῶν πρὸς καθορισμὸν τοῦ μεγέθους τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος συμφῶνως πρὸς ἐκάστην ἔννοιαν περιλαμβανομένην εἰς τὸ προεκτεθὲν ἐννοιολογικὸν σύστημα.

Αἱ μεγαλύτεραι δυσχέρειαι, αἵτινες συναντῶνται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀνωτέρω μεθόδων, συνίστανται εἰς τὴν ἐξεύρεσιν καὶ συγκιέντρωσιν τῶν στατιστικῶν δεδομένων, εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῶν διπλῶν ὑπολογισμῶν καὶ εἰς τὸν ἰποκλεισμὸν ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν ἐκ μεταβιβάσεως εἰσοδημάτων. Καὶ ἡ μὲν δυσχέρεια τῆς ἐξευρέσεως τοῦ στατιστικοῦ ὕλικου ἀντιμετωπίζεται ἄλλοτε δι' ἐκτιμήσεων καὶ ἄλλοτε διὰ χρησιμοποιοῦσεως τῶν στατιστικῶν δεδομένων τῆς μιᾶς μεθόδου εἰς τὴν κατὰστρωσιν τῶν ὑπολογισμῶν τῆς ἐτέρας τῶν μεθόδων, ὅποτε γίνεται συνδυασμὸς μεθόδων, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν δεδομένων. Ἡ κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ὅμως ἀναφυομένη δυσχέρεια τῶν διπλῶν ὑπολογισμῶν καὶ τοῦ μὴ ὑπολογισμοῦ τῶν ἐκ μεταβιβάσεως εἰσοδημάτων προϋποθέτει, ἐκτὸς τῆς ἀντιμετωπίσεως τεχνικῶν στατιστικῶν δυσχερειῶν, καὶ πλήρη προπαρασκευὴν ἐπὶ τοῦ ἐννοιολογικοῦ πεδίου. Ἐνεκα τοῦ τελευταίου τούτου λόγου δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἡ προηγηθεῖσα ἐννοιολογικὴ ἀνάλυσις διαγράφει ἐκ τῶν προ-

τέρων τόν τρόπον ἐργασίας δι' ἐκάστην μέθοδον καί ὑπαγορεύει κατά μέγα μέρος τὰς δοθησομένας εἰς τὰ μεθοδολογικά προβλήματα λύσεις.

Ἡ Εἰσοδηματικὴ Μέθοδος. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης, ἀποκαλουμένης καὶ προσωπικῆς ἢ ὑποκειμενικῆς (INCOME PAYMENT, PERSONAL, SUBJECTIVE METHOD), ἐπιαιώκεται, ὡς ἐλέχθη, ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος διὰ τῆς ἀθροίσεως ὅλων τῶν ἐντός τῆς οἰκονομίας πραγματοποιουμένων ὑπὸ τῶν φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων χρηματικῶν εἰσοδημάτων. Ὡς τοιαῦτα εἰσοδήματα θεωροῦνται τὰ καθαρὰ εἰσοδήματα, ἧτοι τὰ μετ' ἀφαίρεσιν πάσης ἐπιβαρύνσεως δι' ἀπόσβεσιν καὶ συντήρησιν προκύπτοντα εἰσοδήματα ^(καὶ ἀφαιρέσει) ~~ἐπὶ τῶν ὁποίων συνήθως ἐπιβάλλεται ἡ πληρωμὴ τῆς ἀμέσου φορολογίας καὶ πρὸ τῆς πληρωμῆς ταύτης.~~ (κεφορολογικῆς);

Ἡ μέθοδος αὕτη χρησιμοποιεῖ τὴν στατιστικὴν τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν στατιστικὴν τῶν ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν. Διὰ τῆς πρώτης, καθορίζεται τὸ σύνολον τῶν εἰσοδημάτων, ὅπως τὰ κέρδη ἐκ βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν κ.λ.π. ἐπιχειρήσεων, ἔγγειος πρόσοδος-εἰσοδήματα ἐξ ἀκινήτων, κέρδη ἐκ τόκων καὶ μερισμάτων, μισθοὶ καὶ λοιπά, ἐξ οἷα οἰσδήποτε ἀμοιβῆς ὑπηρεσίας, εἰσοδήματα ὑπαγόμενα εἰς ἄμεσον φορολόγησιν. Διὰ τῆς δευτέρας, καθορίζεται τὸ σύνολον τῶν εἰσοδημάτων ἐκ χαμηλοτέρων μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων μὴ ὑποκειμένων συνήθως εἰς τὴν ἄμεσον φορολογίαν. Προκειμένου περὶ κατωτέρων τοῦ φορολογικοῦ "ὀρίου" ἢ ὁποσδήποτε διαφευγόντων εἰσοδημάτων, ἡ μέθοδος αὕτη κατ' ἀνάγκην προβαίνει εἰς ἐκτιμήσεις ἵνα συμπεριλάβῃ καὶ τὰ εἰσοδήματα ταῦτα. Ἐπίσης συμπεριλαμβάνει ἀπαραιτήτως τὰ μὴ διανεμόμενα κέρδη τῶν νομικῶν προσώπων, τὰ καθαρὰ κέρδη τῶν κρατικῶν ἐκμεταλλεύσεων, τὸ ἐξ ἰδιοχρησίας τεκμαρτὸν εἰσόδημα ἀκινήτων, τὰς εἰς εἶδος παροχὰς ἐκ μέρους τοῦ κράτους ἢ ἰδιωτῶν ἐργοδοτῶν καὶ γενικῶς διὰ παντός τρόπου-στατιστικοῦ ἢ ἐκτιμήσεως- ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ μὴ διαφύγῃ τοῦ ὑπολογισμοῦ καὶ τὸ παραμικρότερον εἰσόδημα.

Διὰ τῆς ἀνωτέρω μεθόδου εἶναι προφανές, ὅτι εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος περιλαμβάνονται αὐτομάτως καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ὑπὲρ προσώπων ἐν τῇ χώρᾳ διαμενοντῶν, εἰσρέοντα εἰσοδήματα ἔχουν δὲ προαφαιρεθῆναι αἱ πρὸς τὴν ἀλλοδαπὴν πληρωμαί, αἵτινες ἀποτελοῦν ἐπιβαρύνσεις τῶν ἐγχωρίων εἰσοδημάτων.

Ν

Ὡς ἐκ τοῦ τρόπου ὑπολογισμοῦ τό προκίπτειν σύνολον τῶν εἰσοδημάτων εἶναι μεγαλύτερον τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καθ' ὅσον ἔχουν συνυπολογισθῆ καί τὰ ἐκ μεταβιβάσεως εἰσοδήματα. Μετά τήν ἀφαίρεσιν αὐτῶν προκίπτει τό μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς ἀξίαν ἀμοιβῆς τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς πρό φορολογίας.

Ἡ εἰσοδηματική μέθοδος παρουσιάζει τό πλεονέκτημα ὅτι ὑπολογίζει τό ἐθνικόν εἰσόδημα ἐπί τῆ βάσει τῶν πράγματι περιελθόντων εἰς τούς συντελεστές τῆς παραγωγῆς χρηματικῶν εἰσοδημάτων. Δέν εἶναι ὅμως τελείως ἀπληραγμένη ἐκτιμήσεων, ἰδίως προκειμένου περί τῶν μικρῶν εἰσοδημάτων, τὰ ὅποια ἐν τῷ συνόλῳ των ἀποτελοῦν σημαντικόν τμήμα τοῦ ἐθν.εἰσοδήματος. Ἐνῶ δέ ἡ μέθοδος αὕτη δίδει εἰκόνα τῆς συνθέσεως τοῦ εἰσοδήματος κατά μεγάλης κατηγορίας (κέρδη ἐπιχειρήσεων ἐν γένει, ἔγγειος πρόσοδος (ἀκίνητος ἰδιοκτησία), μισθοί, ἡμερομίσθια) ἢ κατά τίξιν μεγέθους (λ.χ. ἄνω τῶν 100.000, 100.000-200.000 κ.λ.π.) δέν δύναται νά παρουσιάσῃ οὔτε τήν σύνθεσιν τῆς προελεύσεώς του, ἀναλυτικῶς κατά κλάδους οἰκονομικῆς δραστηριότητος, οὔτε τήν διάθεσιν τοῦ εἰσοδήματος (ἐπένδυσις, κατανάλωσις), ἄνευ τεραστίας στατιστικῆς ἐργασίας σχεδόν ἀνυπερβλήτου. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι ἐξ ἄλλου ἐφαρμόσιμος καί ἐφαρμόζεται εἰς χώρας ὡς αἱ Η.Π.Α., ἡ Μεγάλη Βρεταννία, αἵτινες διαθέτουν πλήρεις στατιστικῆς τῆς φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καί τῶν ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν.

Ἡ Ἀπογραφική Μέθοδος. Αὕτη συνίσταται εἰς τόν δι' ἀπογραφῆς καί ἀποτιμῆσεως τοῦ φυσικοῦ ὄγκου τῶν ἰγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν ὑπολογισμόν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς τό στάδιον τῆς παραγωγῆς ἢ εἰς τό στάδιον τῆς δαπάνης. Ὑποδιαίρεῖται ἐπομένως εἰς:

α) Τήν μέθοδον ἀπογραφῆς τῆς παραγωγῆς (CENSUS OF PRODUCTION, INVENTORY, COMMODITY FLOW). Αὕτη στηρίζεται ἐπί τῶν στατιστικῶν τῆς παραγωγῆς. Ἡ ποσότης (φυσικός ὄγκος) τῶν παραχθέντων ἰγαθῶν, συνήθως κατά κλάδον οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἀποτιμᾶται πρός τὰς τιμάς τόπου παραγωγῆς. Ἀπό τήν οὕτως ἐξευρισκομένην ἀξίαν τῆς παραγωγῆς ἐκάστου κλάδου ἀφαιροῦνται, πρός ἀποφυγὴν διπλοῦ ὑπολογισμοῦ, τὰ παραγωγικὰ ἔξοδα τὰ ἀποτελοῦντα τό κόστος (πρῶται ὕλαι, καύσιμα, ἔξοδα μεταφορῆς, ἐνοίκια, ἰπὸσβεσις-συντή-

ρησις κλπ.), εἰς τρόπον ὥστε τό ἄπομένον ὑπόλοιπον τῆς ἀξίας ν' ἀντιπροσωπεύη μόνον τήν συμβολήν τῆς ἐργασίας καί τοῦ κεφαλαίου εἰς τήν παραγωγήν τῶν προϊόντων ἐκάστου κλάδου. Τό μὴ ὑπολογιζόμενον μέρος τοῦ κόστους εἰς ἕνα κλάδον παραγωγῆς ὑπολογίζεται τοιοῦτοτρόπως κατ' ἀνάγκην ὡς εἰσόδημα ἐτέρων κλάδων. Ὅσον ἀφορᾷ τίς ὑπηρεσίας, ἡ μέθοδος αὕτη τὰς συμπεριλαμβάνει καί χρησιμοποιεῖ πρὸς ὑπολογισμόν τῶν τῆν στατιστικὴν τῆς φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος ἐλλεῖπει δέ τοιαύτης χρησιμοποιεῖ τήν στατιστικὴν τοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὰς διαφόρους κατηγορίας ἐπαγγελματιῶν καί προβάλει εἰς ἐκτιμήσεις. Ὅσον ἀφορᾷ τήν χρηματικὴν ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν δέν γεννᾶται ζήτημα ἵποτιμήσεως πρὸς τιμὰς τόπου παραγωγῆς, ἡ ἀγοραίας τιμὰς διότι αἱ ἀξίαι αὗται ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς συμπέπτουν.

Τό ἄθροισμα τῶν οὕτως ὑπολογιζομένων εἰσοδημάτων ἐκ παραγωγῆς ἀγαθῶν καί ἐξ ἀμοιβῆς ὑπηρεσιῶν ἀποτελεῖ τήν χρηματικὴν ἀξίαν τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς, (ὑπολογισθείσης ὡς ἀμοιβῆς τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς πρὸ φορολογίας), ἐκ τῆς ὁποίας προκύπτει τό μέγεθος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, συνυπολογιζομένης καί τῆς κινήσεως τῶν εἰσοδημάτων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ἡ ἀπογραφικὴ μέθοδος διερευνῶσα καί ὑπολογίζουσα ἀναλυτικῶς καί λεπτομερῶς ὅλας τὰς πλευράς τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος διευκολύνει τήν συγκέντρωσιν τῶν στοιχείων βάσει τῶν ὁποίων καθίσταται δυνατός ὁ ὑπολογισμός τοῦ τμήματος τοῦ εἰσοδήματος τό ὁποῖον διετέθη πρὸς ἐπένδυσιν καί τοῦ ἀναλωθέντος τμήματος.

β) Τήν μέθοδον τῆς ἀπογραφῆς τῆς δαπάνης (EXPENDITURE METHOD). Αὕτη στηρίζει τοὺς ὑπολογισμούς ἐπὶ τῶν στατιστικῶν τοῦ λιανικοῦ ἐμπορίου. Ἐπιδιώκει δηλαδή νά ὑπολογίσῃ τήν ποσότητα τῶν καταναλισκομένων ἀγαθῶν, τόν ὄγκον τῶν ὁποίων ἀποτιμᾷ πρὸς τὰς τιμὰς τόπου καταναλώσεως. Εἰς τήν οὕτως ἐξευρισκομένην ἀξίαν προστίθεται ἡ ἀξία τῶν ὑπηρεσιῶν (ἐφ' ὅσον αὗται δέν ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ σκοποῦς ἐπενδύσεως), τὰ ἐνοίκια καί ἡ δαπάνη μεταφορᾶς προσώπων ὡς καί ἄλλων ὑπηρεσιῶν, ἧν ἡ ἀξία δέν εὐρίσκεται ἐνσωματωμένη εἰς τὰ ἀναλισκόμενα ἀγαθά. Ἀκολούθως προστίθεται ἡ ἀποτιμίεσις, ἐν ἀδυναμία δέ ὑπολογισμοῦ αὐτῆς λημβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἀξία τῆς ἐπενδύσεως ὡς ὑπολογίζεται διὰ τῆς ἀπογραφῆς τῆς παραγωγῆς. Τό ἄθροισμα τῶν ἄνωτέρω ἀντιπροσωπεύει τήν ἀκαθάριστον ἀξίαν

τῆς ἐθνικῆς δαπάνης εἰς ἀγοραίας τιμὰς, ἐξ ἧς τό ἐθνικόν εἰσόδημα ὑπολογίζεται κατόπιν τῶν ἀπαραιτήτων προσαρμογῶν (ἤτοι ἀφαιρεῖται: ἀπόσβεσις καί συντήρησις, ἔμμεσοι φόροι καί δινεισμός ἐκ τῆς ἰλλοδαπῆς).

Ἡ μέθοδος αὕτη ἐν τῇ πράξει, ἔτυχε μικροτέρας ἐφαρμογῆς καθόσον ἀντιμετωπίζει μεγίστας δυσχερείας ὡς λ.χ. τὴν ἔλλειψιν πλήρων στατιστικῶν τοῦ λιανικοῦ ἐμπορίου καί εἰς αὐτὰς ἰκὴμη τῆς προηγμένης χώρας, τὴν δυσκολίαν τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς πραγματικῆς ἀποτιμιεύσεως - καθόσον ἡ χρηματικὴ ἀποτιμίευσις δέν συμπίπτει πρὸς τό μέγεθος τῆς ἐπενδύσεως, ἧτις ἰσοῦται πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀποτιμίευσιν - τὴν διαφυγὴν τῆς αὐτοκαταναλώσεως κ.ἄ. Ἐλλεῖπει πλήρων στατιστικῶν, κυρίως πρὸς μερικόν ἔλεγχον τῶν ἵποτελεσμάτων τῆς μεθόδου τῆς ἀπογραφῆς τῆς παραγωγῆς δύναται νά ἔχη ἡ μέθοδος αὕτη ἐπὶ τοῦ παρόντος χρησιμότητα.

Ἐν κατακλιεῖδι, εἰς τὰ περί μεθόδων, δεόν νά σημειωθῇ ὅτι ὅλαι αἱ μέθοδοι παρουσιάζουν σοβαρὰς ἀτελείας καί μειονεκτήματα τὰ δέ ἀποτελέσματα τῆς μετρήσεως τοῦ εἰσοδήματος βάσει αὐτῶν μόνον ὡς προσεγγίσεις δεόν νά θεωροῦνται μέ προέχοντα βαθμὸν προσεγγίσεως ἀναγνωριζόμενον εἰς τὴν εἰσοδηματικὴν μέθοδον.

Γενικοὶ κανόνες ἐφαρμοζόμενοι κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς

α) Κανὼν τοῦ τόπου. Ἐλέχθη, εἰς προηγηθέν κεφάλαιον, ὅτι τό ὑπολογιζόμενον ἐθνικόν εἰσόδημα, προσθέτομεν δέ γενικώτερον καί ἄπασαι αἱ ἀπεικονιζόμενα εἰς τοὺς ἐθνικοὺς λογαριασμούς συναλλαγῆς, δεόν νά ἀφορῶσιν εἰς τὴν δραστηριότητα τῶν μονίμων κατοίκων τῆς χώρας. Ἐννοιολογικῶς τό θέμα τοῦτο καθορίζεται εἰς τό περί Ἴσοζυγίων Διεθνῶν Συναλλαγῶν δημοσίευμα τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου, Ἰανουάρ. 1950. Οὗτω μόνιμος κάτοικος θεωρεῖται πᾶν φυσικόν ἢ νομικόν πρόσωπον, δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος, ἐδρευοῦν μόνιμως ἢ ἔχον ἐγκατεστημένον τό κέντρον τῆς ἐπιχειρηματικῆς του δράσεως ἐντός τῶν γεωγραφικῶν ὁρίων τῆς ἐπικρατείας (χώρας) τῆς ὁποίας καταρτίζονται οἱ ἐθνικοὶ λογ/σμοί. Περιλαμβάνεται ἐπομένως εἰς τὴν δραστηριότητα τῶν μονίμων κατοίκων α) ἡ δράσις ἐθνικῶν συκοινωνικῶν ἐπιχειρήσεων ἐδρευουσῶν εἰς τὴν χώραν ἔστω καί ἂν ὁ κύκλος δράσεως τῶν μεταφορικῶν τῶν μέσων

ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς χώρας (λ.χ. πλοῖα ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν ταξιδεύοντα εἰς ξένας θαλάσσας, ἀεροπλάνα κλπ.). β) ἄλλοδαπαὶ ἐπιχειρήσεις ἔχουσαι ἐγκτεστημένην δρᾶσιν εἰς τὴν χώραν γ) Ἕλληνες ταξιδεύοντες εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' ἐργασίας, διὰ λόγους ὑγείας, προσωρινῶς παραμένοντες ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ δ) οἱ διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς χώρας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ μέλη ἀποστολῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν κλπ. Ἀντιθέτως δὲν εἶναι "μόνιμοι" κάτοικοι, καὶ ἐπομένως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δραστηριότητός των δὲν συνυπολογίζεται εἰς τοὺς ἐθνικοὺς λογ/σμούς, οἱ προσωρινῶς διαμένοντες εἰς τὴν χώραν ἄλλοδαποὶ (μέλη ἀποστολῶν, διπλωματικοί, ἀντιπρόσωποι ξένων ἐπιχειρήσεων, τεχνικοὶ κλπ.).

Οἱ μεταναστεύοντες ἡμεδαποὶ καὶ ὀριστικῶς ἐγκαθιστιμένοι εἰς τὴν ἄλλοδαπην, καθίστανται μόνιμοι κάτοικοι τῆς ξένης χώρας καὶ τὰ τυχόν ἐμβαζόμενα εἰς τὴν χώραν ποσὰ ἀποτελοῦν μεταβίβασιν εἰσοδήματος (ἢ κεφαλαίου) κτηθέντος ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ ἐπιχειρήσεων αἰτινες δυνατὸν κατὰ κυριότητα ν' ἀνήκουν εἰς Ἕλληνας ἀλλὰ εἶναι ἐγκτεστημένα καὶ ἀναπτύσων δρᾶσιν ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ.

β) Κανὼν τοῦ χρόνου. Δεδομένου ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ πρὸς προσδιορισμὸν μεγεθῶν ὑπεικονιζομένων εἰς τοὺς ἐθνικοὺς λογ/σμούς γίνονται δι' ὀρισμένην περίοδον (ἔτος, ἑξαμηνίαν κλπ.) ἐπιβάλλεται ἡ ἐξασφάλις, κατὰ τὸ δυνατόν, τῆς χρονικῆς αὐτοτελείας τῶν συναλλαγῶν ἐκάστης περιόδου ἢ ἄλλως ἡ ἀποφυγὴ ἑτεροχρονισμῶν, ἧτις θά συνίστατο εἴτε εἰς τὴν παράλειψιν ἐγγραφῆς οἰκονομικῶν πράξεων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων των εἰς τοὺς λ/σμούς τῆς οἰκειᾶς περιόδου εἴτε εἰς τὴν ἐγγραφὴν εἰς τοὺς λ/σμούς τῆς περιόδου πράξεων ἀνηκουσῶν εἰς προγενεστέραν ἢ μεταγενεστέραν περίοδον ἀντὶ ἐκείνης δι' ἣν καταρτίζονται οἱ λ/σμοί. Ἀναφέρομεν σχετικῶς τὰ ἑξῆς παραδείγματα.

"Ἐστω ὅτι λαμβάνεται ἀπόφασις ὅπως τὸ δῶρον τῶν Χριστουγέννων πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους, δημοσίους καὶ ἰδιωτικοὺς καταβληθῆ εἰς δύο δόσεις τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1962 καὶ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1963. Εἶναι προφανές ὅτι, καίτοι ἡ ταμιακὴ καταβολὴ λαμβάνει χρονολογικῶς χώραν εἰς δύο διάφορα ἔτη, τὸ εἰσόδημα τῶν μισθωτῶν εἶναι ἐνιαῖον καὶ πηγάζει εἰς τὴν περίοδον τοῦ ἔτους 1962 εἰς ἣν καὶ πρέπει νὰ ἐγγραφῆ περιλαμβανόμενον εἰς τοὺς οἰκειοὺς λ/σμούς (ἀναθαρ. ἔθν. προϊόν, Ἐθνικὸν Εἰσόδημα, Ἰδιωτικὰ Εἰσοδήματα κλπ.). Ἀντιθέτως

ή προκαταβολή (ταμιαϊώς) κατά Δεκέμβριον ένοικίωv διά τούς μήνας τοῦ έπομένου έτους ύπαγορεύει τήν έγγραφήν των ως είσοδήματος είς τούς έθνικούς λογαριασμούς τοῦ έπομένου έτους καθ' οὗ τήν τήν έτος είς ὃ άνήκει ὁ μήν Δεκέμβριος καθ' ὃν έγένητο ἡ πληρωμή, κ.ο.κ. 'Ισχύουν δηλαδή έν προκει- μένωv αἱ αρχαί τῆς γενικῆς λογιστικῆς περί ύπαγωγῆς τῶν πράξεων είς τήν χρῆσιν τῆς περιόδου είς ἣν πράγματι άνήκουν, βάσει τοῦ χρόνου καθ' ὃν έγενήθη ἡ απαίτησις ἢ ύποχρέωσις πρός πληρωμήν καί ὄχι είς ένείτην είς ἣν ἀπλῶς ἔλαβε χώραν τό γεγονός τῆς πληρωμῆς.

ΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

ΜΟΡΦΑΙ - ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

1. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Είς τήν περαιτέρω εξέτασιν τοῦ θέματος τῆς μορφῆς καί τοῦ περιεχομένου ἑνός ἐκάστου τῶν ἐθνικῶν λογ/σμῶν θά ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐθνικοὺς λογ/σμοὺς τῆς Ἑλλάδος ὡς δημοσιεύονται εἰς εἰδικήν ἐκδοσιν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ καταρτιζομένους ὑπὸ τῆς παρ' αὐτῷ κατὰ νόμον αρμοδίας Διευθύνσεως. Ὁ λογαριασμός τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος παρουσιάζει τό μέγεθος τοῦ καθαροῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς ἀξίαν ἀμοιβῆς τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς πρό φορολογίας (NATIONAL INCOME AT FACTOR COST BEFORE TAX). Εἰς τό μέγεθος τοῦτο δέν περιλαμβάνεται τό μέρος τοῦ εἰσοδήματος ὅπερ διατίθεται δι' ἀντικατάστασιν τῆς φθορᾶς τοῦ κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ (ἀποσβέσεις) καίτοι διὰ τῆς ὑπὸ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς παρήχθη τοιοῦτον εἰσόδημα καί ὑπό μορφήν ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν καί ὑπό μορφήν χρηματικῆν. Οὔτε τό μέγεθος τοῦ εἰσοδήματος τούτου (ἐθνικοῦ) ἔχει διαμορφωθῆ ὑπὸ τήν ἐπίδρασιν τῆς ἐμμέσου φορολογίας (διόγκωσις τοῦ χρηματικοῦ μεγέθους ἐκ τῆς ἐπιβαρύνσεως τῶν ἐμμέσων φόρων).

Τό συνολικόν αὐτοῦ μέγεθος συντίθεται ἐκ τῶν ἐξῆς κυρίως κατηγοριῶν εἰσοδημάτων: ἐκ μισθῶν καί ἡμερομισθίων, προσόδων ἐξ ἐπιχειρηματικῆς δράσεως τῶν ἰδιωτῶν, προσόδων ἐκ περιουσίας τῶν ἰδιωτῶν - καί προσόδων ἐξ ἐπιχειρηματικῆς δράσεως καί περιουσίας τοῦ Δημοσίου (ὑφ' ἣν ἔννοϊαν ἐξετέθη ἀνωτέρω τό περιεχόμενον τοῦ Δημοσίου Τομέως). Αἱ κατηγορίαι αὗται δέν ἐμφανίζονται εἰς τόν λογ/σμόν ἐπακριβῶς ὡς τὰς ἀναφερόμεν ἄλλά κατὰ ἀνάλυσιν καί διάταξιν ἀνταποκρινομένην καί πρὸς τὰς δυνατότητας τῶν μεθόδων ὑπολογισμοῦ. Ἄλλωστε πᾶσα διάταξις καί ἀνάλυσις ὄχι μόνον τοῦ παρόντος ἀλλά καί τῶν λοιπῶν ἐθνικῶν λογαριασμῶν, εἶναι σχετικῆ καί ἐν μεγάλῳ μέτρῳ συμβατικῆ καί θά ἦτο δυνατόν ν' ἀκολουθηθοῦν ἐτι ἀναλυτικώτεροι ἐμφανίσεις ὡς καί ἕτεροι συνδυασμοί τῶν συνιστῶντων μεγεθῶν.

Παραθέτομεν κάτωθι τόν Λογ/σμόν τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1961, μέ ἀνάλυσιν τῶν συνιστῶντων τό συνολικόν μέγεθος κατηγοριῶν εἰσοδημάτων.

Λογαριασμός Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος

εἰς δισεκ.δραχμ.τρεχούσης ἀγοραστικῆς δυνάμεως

1. Ἀγροτικόν εἰσόδ. (Γεωργία-Κτηνοτρ.-ἀάση-Ἀλιεῖα)	27,8	8. Ἐθν.Εἰσόδημα	91,7
2. Μισθοί-ἡμερομ.λοιπῶν κλάδων	38,2		
3. Πρόσοδοι περιουσίας καί ἐπιχειρ.δράσεως ἰδιωτῶν	24,0		
4. Ἀποταμίευσις ἐπιχειρήσεων			
5. Ἀμεσοί φόροι ἐπιβαλλόμενοι ἐπί τῶν ἐπιχειρήσεων	0,5		
6. Πρόσοδοι περιουσίας καί ἐπιχειρ.δράσεως τοῦ Δημοσίου	1,6		
7. <u>Μεῖον: Τόκοι Δημοσίου χρέους</u>	<u>0,4</u>		
Ἐθνικόν Εἰσόδημα	91,7	Ἐθν.Εἰσόδημα	91,7

Ἄρασαι αἱ ἀνωτέρω κατηγορίαι ἀντιπροσωπεύουν χρηματικά εἰσοδήματα τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς διά προστεθεῖσαν ἀξίαν, ἐφ' ὅσον ἡ δρᾶσις ἀφορᾷ καθ' οἷονδήποτε τρόπον τήν παραγωγικὴν διαδικασίαν ἐπί ὑλικῶν ἀγαθῶν ἢ δι' ὑπηρεσίας. Ἡ μέθοδος ὅμως ὑπολογισμοῦ καί αἱ πηγαί τῶν δεδομένων δέν εἶναι ὁμοιόμορφοι δι' ὅλας τὰς κατηγορίας. Αἱ ἐπακολουθοῦσαι παρατηρήσεις ἀφορῶσιν εἰς τό περιεχόμενον (καί μέθοδον ὑπολογισμοῦ) τῶν ἐπί μέρους κατηγοριῶν.

1. Ἀγροτικόν εἰσόδημα. Ἐν ὄψει τῆς γενικωτέρας εἰσοδηματικῆς διακρίσεως εἰς εἰσοδήματα ἐκ μισθῶν καί ἡμερομισθίων - ἐπιχειρηματικῆς δράσεως - περιουσίας - καί δημοσίου -

ἐγείρεται ἓν πρόβλημα προκειμένου περί ὑπαγωγῆς εἰς τινὰ τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀπασχολουμένων μέ τὴν πρωτογενῆ παραγωγὴν, ἥτις ὡς γνωστὸν συνίσταται εἰς τὴν πρώτην ἔκ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, κατόπιν ἐπενεργείας ἐπ' αὐτοῦ, (γεωργία, ἀλιεΐα, δάση κλπ.) ἀπόσπασιν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ πρώτην φάσιν τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας. Τὰ τιθέμενα ἐρωτήματα εἶναι: τὸ εἰσόδημα τοῦ γεωργοῦ, τοῦ ἀλιέως κλπ. θέον νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν κατηγορίαν εἰσοδημάτων ἐκ μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων; εἶναι ἡ ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευσις ἐπιχειρήσεις ὑφ' ἣν ἔννοϊαν εἶναι μία μεταποιητικὴ ἐπιχείρησις; ἄλλοτε ὁ γεωργὸς καλλιεργεῖ ἀτομικῶς ἢ μετὰ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του τὴν γῆν καὶ ἄλλοτε χρησιμοποιεῖ καὶ ἐργάτας ἐπὶ ἡμερομισθίῳ· ἄλλοτε διαθέτει μεγαλύτερον καὶ ἄλλοτε ἐλάχιστον κεφαλαιουχικὸν ἐξοπλισμὸν, καὶ ἐπομένως ἐρωτᾶται ἐὰν εὐρισκόμεθα ἐνῶπιον ἐπιχειρηματικῆς μορφῆς ἢ ὄχι. Ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τούτων δέν θά δοθῇ ἐνταῦθα ἀπάντησις. Περιοριζόμεθα ν' ἀναφερθῶμεν μόνον εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἀφ' ἑνός διότι δέν εἶναι δυνατόν ν' ἀντιμεταπισθῇ τὸ θέμα τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ὡς θέμα ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους οὔτε ἐξ ἄλλου καὶ ὡς θέμα ἡμερομισθίων, ἐκρίθη σκοπιμώτερον νὰ δημιουργηθῇ ἰδιαιτέρα κατηγορία διὰ τὰ ἐκ τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς εἰσοδήματα, ὑπαχθέντα εἰς τὸν τίτλον "ἀγροτικὸν εἰσόδημα".

Ἡ μέθοδος ὑπολογισμοῦ τῶν εἰσοδημάτων τῆς κατηγορίας ταύτης εἶναι ἡ ἀντικειμενικὴ ἐφαρμοζομένη ὡς ἐξῆς: Ἐξευρίσκειται ἡ ἀκαθάριστος ἀξία τῆς παραγωγῆς περιλαμβάνουσα τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων (γεωργικῶν, δασικῶν, κτηνοτροφικῶν, ἀλιευτικῶν, σπογγαλιευτικῶν κ.λ.π.) βάσει τῶν παραχθεισῶν ποσοτήτων ἐπὶ τὰς μέσας τιμὰς παραγωγῶν, τὰ εἰσοδήματα εἰς εἶδος (αὐτοκαταναλισκόμενη παραγωγή) καὶ ἡ κατ' ἀξίαν ἀποτίμησις τῆς μεταβολῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ζῶων ἐντὸς τῆς περιόδου. Ἐκ τῆς ἀκαθάριστου ἀξίας τῆς παραγωγῆς ἐκπίπτουνται, ἐν συνεχείᾳ αἱ δαπάναι παραγωγῆς (σπόροι, λιπάσματα, φάρμακα, ἐξοδα ἐλαιοθλίψεως καὶ χωρικῆς συσκευασίας καπνοῦ, τόκοι ἀγροτικῶν δανείων, ἀσφάλιστρα, κούσιμα, ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια, ζωοτροφαί, δαπάναι συντηρήσεως παγίου κεφαλαίου, ἀπόσβεσις κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ ὡς γεωργικῶν μηχανημάτων ἐργαλείων κλπ.). Ἡ διαφορὰ μεταξύ ἀκαθάριστου ἀξίας τῆς παραγωγῆς μετ' ἀφαίρεσιν τῶν δαπανῶν παραγωγῆς τίθεται ὡς ἀγροτικὸν εἰσόδημα.

ἄλλαι τινες κατηγορίαι μονομερῶν παροχῶν ὅπως αἱ ἀποζημιώσεις ἀπολυομένων ἐκ τοῦ στρατοῦ, πολεμικαί συντάξεις κ.λ.π.

Ὁ ὅρος "καθαρόν υπόλοιπον" ἔχει τήν ἐξῆς ἔννοιαν: Εἰς τό ἐξεταζόμενον στοιχεῖον τοῦ λογ/σμοῦ τούτου δέν ἐγγράφεται τό σύνολον τῶν πληρωμῶν μονομεροῦς χαρακτῆρος τοῦ Δημοσίου τομέως, ἀλλά τό ἀπομένον υπόλοιπον μετά τήν ἀφαίρεσιν τῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου ἀπό μεταβιβάσεις τῶν ἰδιωτῶν πρὸς τό Δημόσιον. Τοιαῦται εἰσπράξεις εἶναι αἱ ἀνευ ἀντιπαροχῆς τινός μονομερεῖς παροχαί τῶν ἰδιωτῶν πρὸς τό Δημόσιον, ὡς π.χ. αἱ ἐπιβαλλόμεναι χρηματικά ποιναί, τά διάφορα πρόστιμα κλπ. Αἱ τρέχουσαι μεταβιβάσεις τοῦ Δημοσίου πρὸς τήν ἄλλοδαπήν εἶναι πληρωμαί τοῦ Κράτους πρὸς τό ἐξωτερικόν ἀνευ ἀντιπαροχῆς ὡς λ.χ. εἶναι αἱ εἰσφοραί τὰς ὁποίας ἐτησίως πληρᾶνει τό Δημόσιον εἰς διαφόρους διεθνεῖς ἐργασίους. Εἰς τό στοιχεῖον αὐτό ἐπίσης περιλαμβάνονται καί αἱ συντάξεις αἱ μεταβιβαζόμεναι εἰς τό ἐξωτερικόν τῶν ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ ἐγκατεστημένων ἐλλήνων συνταξιούχων.

Ἡ Δημοσία Ἀποταμίευσις προκύπτει ὡς διαφορά μεταξύ τοῦ συνόλου τῶν προσόδων καί τοῦ συνόλου τῶν πληρωμῶν μορφῆς τρεχουσῶν συναλλαγῶν κατά τά ἀνωτέρω. Ἐφ' ὅσον ὑπερέχουν αἱ πρόσοδοι ὑπάρχει θετικόν μέγεθος δημοσίας ἀποταμιεύσεως, διά τοῦ ὁποίου τό δημόσιον συνήθως χρηματοδοτεῖ ἐπενδυτικᾶς δαπάνας τοῦ Δημοσίου τομέως. Ἐάν αἱ τρέχουσαι δαπάναι ὑπερβαίνουν τὰς τρεχούσας προσόδους ἢ ἀποταμίευσις εἶναι ἀρνητική. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι τό Δημόσιον προέβη εἰς δανεισμόν διά καταναλωτικούς σκοπούς, εἶναι δέ ἡ χειρίστη περίπτωσις διαμορφώσεως τῆς δημοσιονομικῆς καταστάσεως τῆς Χώρας.

ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΙΔΙΩΤΩΝ & ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Ο λογαριασμός ούτος δίδει μίαν εικόνα τῶν πηγῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἰδιωτικὴ οἰκονομία ἀντλεῖ τὰ ἔσοδά της κατὰ μεγάλαν κατηγορίαν τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖόν διαθέτει τὸ εἶσοδα. Ἐχουν ἐπομένως ἀπαλοιφθῆ τὰ εἰσοδήματα τοῦ Δημοσίου. Εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἰδιωτικοῦ τοιμῆς περιλαμβάνονται, ἐντὸς τῶν αὐτῶν εἰσοδηματικῶν κατηγοριῶν καὶ τὰ ἰδιωτικὰ ἰδρύματα.

Τὸ σύνολον τῶν ἰδιωτικῶν εἰσοδημάτων ὡς ἐμφαίνονται εἰς τὴν δεξιάν θέσιν τοῦ λογαριασμοῦ εἶναι μεγαλύτερον τοῦ συνόλου τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἡ ἐξήγησις εἶναι ὅτι εἰς τὰ ἰδιωτικὰ εἰσοδήματα περιλαμβάνονται καὶ τὰ μεταβιβάσεων τοιαῦτα, διότι ὁ λογ/σμός οὔτος ἀντικατοπτρίζει καὶ τὴν ἀνακατανομὴν τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος, ὡς λαμβάνει χώραν διὰ μεταφορᾶς μέρους τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τοῦς συντελεστὰς τῆς παραγωγῆς πρὸς τὰ ἐπιχορηγούμενα πρόσωπα (συνταξιούχους, βοηθηματούχους κλπ) καθ' ὃν τρόπον προγενεστέρως ἐξετέθη.

Ἐνοποιημένος λογαριασμός Ἰδιωτῶν καὶ Ἰδιωτικῶν Ἰδρυμάτων
ἔτος 1961 δισ. δρχ.

1. Ἰδιωτ. Κατανάλωσις	80,5	5. Ἀγροτικ. Εἰσοδήμα	27,8
2. Ἀμεσοὶ Φόροι Ἰδιωτῶν	8,7	6. Μισθοί-Ἡμερ μίσθια	38,2
3. Τρεχ.Μεταβ.πρὸς ἄλλοδ.	-	7. Πρόσοδοι Περιουσ. & Ἐπιχ. δραστ. ἰδιωτῶν	24,1
4. Ἀποταμιεύσ. Ἰδιωτῶν	10,6	8. Τρεχ.Μεταβ.ἀπὸ Δημόσιον (καθ. ὑπόλ.)	6,8
Δαπάναι & ἀποταμ. Ἰδιωτῶν καὶ Κοινῶφ. Ἰδιωτικ. Ἰδρυμάτων	99,8	9. Τρεχ.Μεταβ.ἀπὸ ἄλλοδ.	2,9
			99,8

Τρόπος καταρτίσεως τοῦ λογαριασμοῦ

Εἰς τὴν δεξιάν πλευράν περιλαμβάνονται αἱ πηγαί τοῦ εἰσοδήματος, εἰς δὲ τὴν ἀριστεράν ἡ διάθεσις τοῦ εἰσοδήματος.

Ὁ λογ/σμός συντίθεται ἐκ στοιχείων λαμβανομένων ἐξ ἄλλων πινάκων μέ τινας τῶν ὁποίων ἔχομεν ἤδη λεπτομερῶς ἀσχοληθῆ ἀνωτέρω.

Συγκεκριμένως περιλαμβάνονται:
Δεξιά πλευρά (Ιηγαί είσοδήματος)

1. Έκ του Λογ/σμοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος τό Ἀγροτικόν Εἰσόδημα, Μισθοί & ἡμερομίσθια - πρόσοδοι περιουσίας ἐξ ἐπιχειρηματικῆς δράσεως καί ἡ ἰδιωτικῆ ἀποταμίευσις.
2. Έκ του Λογ/σμοῦ Εἰσπράξεων καί Πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου ἐκ τρεχουσῶν Συν/γῶν αἱ τρέχουσαι μεταβιβάσεις ἀπό τό Δημόσιον πρός Ἰδιώτας.
3. Έκ του Λογ/σμοῦ Διεθνῶν Συναλλαγῶν αἱ τρέχουσαι μεταβιβάσεις πρός ἰδιώτας ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς.

Ἀριστερά πλευρά (Διάθεσις εἰσοδήματος)

1. Έκ του Δ/σμοῦ Ἀκαθαρίστου Ἐθν. Προϊόντος καί Ἐθν. Δαπάνης ἢ Ἰδιωτικῆ καταναλώσεως.
2. Έκ του Δ/σμοῦ Εἰσπράξεων καί Πληρωμῶν τοῦ Δημ. ἐκ Τρεχουσ. Συν/γῶν ἢ ἄμεσοι φόροι ἰδιωτῶν.
3. Έκ του Δ/σμοῦ Διεθνῶν Συναλλαγῶν αἱ τρέχουσαι μεταβιβάσεις πρός τήν ἀλλοδαπήν.

Τά τρία αὐτά κονδύλια ἀποτελεῖν δαπάνας. Ἐφ' ὅσον ὁ πληθυσμός δαπανᾷ ὀλιγώτερα ἐν συνόλῳ τοῦ συνολικοῦ του εἰσοδήματος, προκύπτει διαφορά ἣτις ἀποτελεῖ τήν ἰδιωτικὴν ἀποταμίευσιν. Τό ποσόν τῆς ἀποταμιεύσεως αὐτῆς εἶναι τό πρᾶγματι μὴ καταναλωθέν τμῆμα τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τό μέγεθος τῶν ἀκαθάριστων ἐπενδύσεων εἰς τήν ἐθνικὴν οἰκονομίαν εἶναι διάφορον τοῦ μεγέθους τῆς ἀποταμιεύσεως, διότι εἰς τὰς ἀκαθάριστους ἐπενδύσεις περιλαμβάνονται καί αἱ ἀποσβέσεις, Διὰ νά προσδιορισθῇ ἡ καθαρὰ ἐπένδυσις ἀφαιροῦνται αἱ ἀποσβέσεις. Τό προκύπτον μέγεθος πρέπει νά ἰσοῦται πρός τό μέγεθος τῶν ἀποταμιεύσεων, διότι αὐτό εἶναι τό ποσόν τό ὅποῖον κατῴρθωσεν ἡ οἰκονομία νά μὴ ἀναλώσῃ ἐκ τοῦ εἰσοδήματος καί νά χρηματοδοτήσῃ νέας καθαρὰς ἐπενδύσεις.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Ο λογαριασμός ούτος ούδέν έχει προτότυπον στοιχείον, πλήν τῆς αύξομειώσεως τῶν ἀποθεμάτων, τό ὅποιον ὅμως εἶναι καί αὐτό ὑποδιαίρεσις ἢ συμπληρωματικόν στοιχείον, τῶν ἐπενδύσεων. Ὅλα τά στοιχεῖα ἐξ ἧν συντίθεται ὁ παρών λογ/σμός, λαμβάνονται ἀπό ἄλλους λογαριασμούς. Ὅθεν ἐννοιολογικῶς καί διά τό περιεχόμενον ἐκάστου στοιχείου ἀναφερόμεθα εἰς ὅσα μέχρι τοῦδε ἔχουν σχετικῶς ἐπιτεθῆ εἰς ἕτερα σημεῖα τῆς ἀναλύσεως τῶν λοιπῶν λογαριασμῶν. Εἶναι ὅμως ἐπίναγες νά τονισθῆ ὅτι διά τοῦ λογ/σμοῦ τούτου ἐνοποιοῦνται ἅπαντα τά ἔχοντα ἀποταμιευτικόν καί κεφαλαιουχικόν χαρακτῆρα μερικώτερα μεγέθη τῆς οἰκονομίας, ἵνα τελικῶς βάσει τῆς συνθέσεως αὐτῶν προσδιορισθῆ ἡ ἔκτασις εἰς ἣν αὐξάνει τό ἐθνικόν κεφάλαιον καί διευρυνηθῆ πᾶσα συναφῆς ἐσωτερική ὑφή καί διάρθρωσις.

Μορφή τοῦ Λογαριασμοῦ

Ἐνοποιημένος λογαριασμός Ἐπενδύσεων καί Ἀποταμιεύσεως
1961 δισ. δρχ.

1. Ἀκαθ. Ἐπένδ. Παγίου κεφαλαίου	25,6	4. Ἀποσβέσεις καί προβλέψεις	4,9
2. Αὐξομείωσις ἀποθεμ.	1,6	5. Ἀποταμ. Δημοσίου	3,6
3. Δαν. (πρός τήν ἄλλοδ. καθ. υπολ.)	- 6,6	6. Ἀποταμ. Ἄνων. Ἐταιρ.	- -
	-----	7. " Ἰδιωτῶν	10,7
		8. Μεταβ. κεφ. ἀπό ἄλλοδ.	1,4
Ἀκαθ. αὐξ. Ἐθν. κεφαλαίου	20,6	Ἀκαθ. αὐξ. Ἐθν. κεφαλαίου	20,6

Δεξιὰ πλευρά

Αὕτη περιλαμβάνει τὰς διαφόρους κατηγορίας πόρων ἢ πηγῶν διά τῶν ὁποίων ἡ οἰκονομία χρηματοδοτεῖ τό ἔργον τῶν ἐπενδύσεων. Αἱ πηγαί ἢ πόροι εἶναι εἴτε εἰσοδηματικοί τοῦ ἐσωτερικοῦ εἴτε εἰσρέοντες ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Εἰδικώτερον τοὺς πόρους ἐσωτερικοῦ συνιστοῦν αἱ ἀποταμιεύσεις τοῦ δημοσίου καί ἰδιωτικοῦ τομέων καί τό στοιχεῖον τῶν ἀποσβέσεων. Περὶ

τῶν ἀποσβέσεων παρατηρεῖται, ὅτι τό στοιχεῖον αὐτό τεχνικῶς μέν λαμβάνεται ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος, τοποθετεῖται ὁμῶς εἰς τὰς πηγὰς ἢ πόρους διότι εἶναι τό τμήμα τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, σκοπός τοῦ ὁποίου ἦτο ὅταν παρήγετο νά χρηματοδοτήσῃ τὰς ἀκαθαρίστους ἐπενδύσεις. Ἀπό ἀπόψεως λογιστικῆς ἐμφανίζεται ὡς πρόβλεψις, ἀποθεματικόν ἀποσβέσεως, ἢ ἄλλως πως ὑποδηλουμένης πάντοτε κρατήσεως ἐκ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσοδημάτων δι' ἓν ἐξετέθη σκοπόν.

Αἱ ἀποταμιεύσεις τεχνικῶς ἐμφανίζονται εἰς δύο ἕως τρεῖς κατηγορίας.

Ἡ πρώτη, ἡ ἀποταμίευσις τοῦ Δημοσίου εἶναι ἡ χρηματοδοτική πηγή ἐξ ἧς τῶ ἀριστος δαπανᾷ δια τήν πραγματοποίησιν τῶν ἐπενδύσεων τοῦ δημοσίου τομέως. Τό στοιχεῖον τοῦτο ὑπολογίζεται μέ ἀκρίβειαν βάσει ἀπολογιστικῶν στοιχείων τοῦ δημοσίου.

Ἡ Ἰδιωτική ἀποταμίευσις ἐξ ἧς χρηματοδοτοῦνται τόσον αἱ ἰδιωτικά ὅσον καί μέρος τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων (μέσω κρατικοῦ δανεισμοῦ) ἐμφανίζεται δι' ἑνός κονδυλίου λόγῳ δυσχερείας διασπάσεως τοῦ σχετικοῦ μεγέθους εἰς ἐπιχειρηματικήν καί ἑτέραν ἰδιωτικήν ἀποταμίευσιν. Ἐπίσης παρατηρεῖται ὅτι τό μέγεθος τοῦτο δέν προκύπτει ἐξ ἀμέσου ὑπολογισμοῦ ἀλλά τίθεται ἐξ ὑπολείπου ἤτοι ὡς διαφορά μεταξύ τοῦ συνολικοῦ μεγέθους τῶν πόρων καί τοῦ ἀθροίσματος τῶν λοιπῶν κατ' ἄμεσον τρόπον ὑπολογιζομένων μεγεθῶν, εἴτε βάσει δεδομένων ἀκριβείας εἴτε βάσει ἐκτιμήσεων (ὡς τῶ ἀποσβέσεις). Ὡς διαφορά ἀθροισμάτων τό στοιχεῖον τῶν ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων ἔχει χαρακτῆρα ἰσοσκελιστικόν.

8. Ἐξωτερικαί πηγαί χρηματοδοτοῦσαι τὰς ἐπενδύσεις εἶναι αἱ ὄψεαι καί ὁ δανεισμός ἀπό τήν ἀλλοδαπήν. Τά κονδύλια αὐτά λαμβάνονται ἀπό τόν λογαριασμόν τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν. Παρατηροῦμεν ὁμῶς ὅτι ἐνῶ αἱ ὄψεαι ὑπό τόν τίτλον "Μεταβιβάσεις κεφαλαίων κλπ." ἐμφανίζονται εἰς τό δεξιόν μέρος τοῦ λογαριαμοῦ ὁμοῦ μετά τῶν λοιπῶν πηγῶν, ὁ ἐξωτερικός δανεισμός ὡς πηγή χρηματοδότησεως ἀναγράφεται εἰς τό ἀριστερόν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ μέ ἀρνητικόν σημεῖον. Ἡ τοιαύτη ἀναγραφή δεικνύει ὅτι μέρος τῶν διαθέσιμων δι' ἐπενδύσεις εἰς τό ἐσωτερικόν πόρων ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως ἀποεπένδυσιν τῶν εἰς τό ἐξωτερικόν ἐπενδεδυμένων κεφαλαίων ἢ ἦν εἰς προηγούμενον κεφάλαιον ἕξητάσθη τό θέμα τοῦτο ἐννοίαν.

ς τὴν ἀριστεράν θέσιν τοῦ λογ/σμοῦ ἐμφανίζονται κατὰ βάσιν «δαπανάει δι' Ἀκαθαρτίστους» Ἐπενδύσεις εἰς πάγιον κεφάλαιον ἐν τῇ χώρᾳ. Τὸ μέγεθος τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἁτι-να ὑπολογίζονται καὶ ἐμφανίζονται εἰς τοὺς ἐθνικοὺς λογαριασμοὺς. Ἡ ἀπό ἔτους εἰς ἔτος ἐξέλιξις τοῦ, εἴαν εἶναι ἀνοδική καὶ δὴ ὑψηλοῦ ρυθμοῦ, δεικνύει ταχεῖαν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, διότι τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι κατ' οὐσίαν συντελεῖται αὐξή-σις τῶν καθαρῶν ἐπενδύσεων καὶ ὄχι βεβαίως τῶν ἀποσβέσεων.

Ἐτι περισσότερο ἐννοικὴ θά εἶναι ἡ διαπίστωσις, ἐκ τῆς διερευνήσεως τοῦ λογ/σμοῦ τούτου, ὅτι αἱ ἐπενδύσεις πραγ-ατοποιοῦνται δι' ἐγχωρίων πόρων. Οἱ δανειακοὶ πόροι δημιουρ-οῦν μελλοντικὰς ἐπιβαρύνσεις διὰ τὴν οἰκονομίαν. Τῆς ἐκ εὐ-ειαικῶν πόρων ἐπένδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν οὐκ ἐπιφέρει τὸ ὑπ' ἀρι-στοιχείου τοῦ λογ/σμοῦ "Καθαρὸν ὑπόλοιπον δανείων παρεχομέ-ων ὑπὸ τῆς χώρας πρὸς τὴν ἀλλοδαπὴν" ἐφ' ὅσον εἶναι ἀρνητικόν μέγεθος διὰ τὴν ἀριστεράν θέσιν ἔνθα τοῦτο τίθεται. Ὁ τίτ-λος οὗτος τοῦ στοιχείου ἀνταποκρίνεται περισσότερο εἰς ἐπεν-δύσεις κεφαλαίων τῆς χώρας εἰς τὸ ἐξωτερικόν (θετικόν μέγεθος). Τοιαύτη ἐμφάνισις - συνήθης διὰ τὰς διεθνῶς πιστωτρίας χώρας-σημαίνει ὅτι ἡ ἐγχωρία ἀποταμίευσις δέν χρησιμοποιεῖται ἐξ ὅλο-κλήρου διὰ χρηματοδότησιν ἐπενδύσεων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ἀλλὰ παρέχεται ὑπὸ μορφήν δανείων καὶ πιστώσεων πρὸς τὸ ἐξωτερικόν. Διὰ τῶν πιστώσεων αὐτῶν παρέχεται δυνατότης εἰς τὰς δανειζομέ-νας ξένας χώρας νὰ καθίστανται ἀγοράστρια ἐθνικῶν προϊόντων ἴσης ἀξίας πρὸς τὰ μὴ ἀπορροφώμενα ἐγχωρίως - ἐπομένως ἀποθε-ματοποιούμενα - λόγω μὴ μετατροπῆς ἴσου μέρους τῆς ἐγχωρίας ἀποταμιεύσεως εἰς ἐνεργὸν ζήτησιν μέσω ἐπενδυτικῆς δραστηριό-τητος.

Ὁ πρὸς τὴν ἀλλοδαπὴν δανεισμός λαμβάνει τὴν μορφήν νέων ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων, ἢ αὐξήσεως προὔφισταμένων ἰδιωτι-κῶν ἀπαιτήσεων (δανείων ἢ πιστώσεων) ἢ αὐξήσεως τοῦ συναλλαγ-ματικοῦ ἀποθέματος τῆς χώρας. (διαθέσιμ' εἰς ἐξωτερικόν συναλ-λαγμα τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς); Ἀντιτίτως ὅταν ἡ ἐθνικὴ οἰκο-νομία δανεῖζεται αὐξάνουν αἱ υποχρεώσεις τῶν ἰδιωτῶν πρὸς τὴν ἀλλοδαπὴν. Τεχνικῶς (λογιστικῶς) ἡ μείωσις τοῦ συναλλαγματι-κοῦ ἀποθέματος τῆς κεντρικῆς τραπέζης περιλαμβάνεται εἰς τὸ στοιχείον τοῦτο τοῦ ἐξωτερικοῦ δανεισμοῦ ἢ αὐξήσεως τῶν ὑπο-χρεώσεων πρὸς τὴν ἀλλοδαπὴν. Ο ἕκ τῆς ἀλλοδαπῆς δανεισμός ση-μαίνει ἐν τελικῇ ἀναλύσει ἀποεπένδυσιν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὡς ἤδη

είς προηγηθέν κεφάλαιον εξετέθη.

Αἱ μεταβολαί τῶν ἀποθεμάτων ἀποτελοῦν ἐπίσης μεταβολάς ἐπενδύσεων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ὄχι ὅμως ἐν παγίου κεφαλαίου καί ἀντιπροσωπεύουν τήν ἑτέραν ἔψιν - τήν ὄψιν τῶν πραγματικῶν (ὕλικῶν) ἀγαθῶν - μέρους τῆς ἀποταμιεύσεως. "Ἄν ἡ ἀποταμίευσις ὡς μέγεθος ἰσοῦται πρὸς τὰς ἐπενδύσεις ἐσωτερικοῦ καί ἐξωτερικοῦ (ἀλγεβρικῶς ἀθροιζομένης) ἡ διαφορά θά ὀφείλεται εἰς μεταβολήν τῶν ἐμπορικῶν ἀποθεμάτων (αὔξησιν ἢ μείωσιν) τό στοιχεῖον τοῦτο ὑπολογίζεται εἴτε διὰ τῆς ἀπογραφικῆς μεθόδου - βάσει δεδομένων καί πληροφοριῶν ἀπ' εὐθείας συγκεντρουμένων ἀπό τό ἐμπόριον καί τήν βιομηχανικήν καί γεωργικήν παραγωγήν - εἴτε ὑπολογίζεται ἐξ ἀφαιρέσεως, ὡς ἰσοσκελιστικόν ὑπόλοιπον - ὡς διαφορά - ὡς ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ εξετέθη. Συνήθως διὰ τῆς μιᾶς ὁδοῦ ὑπολογισμοῦ ἐλέγχεται μέχρις ἐνός βαθμοῦ τό ἀποτέλεσμα τῆς ἄλλης. Εἰς τήν Χώραν μας αἱ μεταβολαί τῶν ἀποθεμάτων ἀφορῶσι κυρίως ἀποθέματα τῶν σημαντικωτέρων ἀγροτικῶν προϊόντων, σίτος, καπνός, βάμβαξ, σταφίς, ἐλαιόλαδον - οἶνοι - ὠρισμένων εἰσαγομένων εἰδῶν εὐρείας καταναλώσεως - ζάχαρις, καί διὰ γενικωτέρας ἐκτιμητικῆς ὁδοῦ: πρῶται ὕλαι καί ἐμπορεύματα τοῦ γενικοῦ ἐμπορίου.

Τέλος δέον νά παρατηρηθῇ σχετικῶς μέ τό στοιχεῖον τῶν δωρεῶν - Καθαρά μεταβιβάσεις κεφαλαίων ἐν τοῦ ἐξωτερικοῦ - ὅτι παρά τήν σπουδαίαν συμβολήν του εἰς τήν ἀνασυγκρότησιν τῆς Χώρας μεταπολεμικῶς - δέν ἀποτελεῖ παράγοντα σταθερόν ἐφ' οὗ νά στηριχθῇ μακροχρόνιον πρόγραμμα ἐπενδύσεων λόγω τῆς πάντοτε ἐπικειμένης διακοπῆς των (ἀμερικανική βοήθεια). Σταθερότερον χαρακτῆρα παρουσιάζουν αἱ ἰδιωτικά δωρεαί ἐν τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς τῶν μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων, πλὴν ὅμως αἱ δωρεαί αὗται ὑπάγονται εἰς τὰς τρεχούσας μεταβιβάσεις καί ὄχι μεταβιβάσεις κεφαλαίων - ἔχουν δηλαδή ὡς ἐπὶ τό πολύ εἰσοδηματικόν (καταναλωτικόν) χαρακτῆρα καί ὄχι κεφαλαιακόν - ἐπενδυτικόν.

ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Ὁ Λογαριασμός αὐτός εἶναι κατ' οὐσίαν πίναξ τοῦ Ἴσοζυγίου Ἐξωτερικῶν Πληρωμῶν τῆς χώρας ἀλλά μέ τροποποιημένην σύνθεσιν τῶν εἰς αὐτόν περιλαμβανομένων μερικωτέρων μεγεθῶν, ὥστε νά δεικνύη πόρους τοὺς ὁποίας ἡ ἔθνικὴ οἰκονομία ἀπέκτησεν ἐκ τῶν σχέσεών της μετά τοῦ ἔξωτερικοῦ καί τόν τρόπον κατὰ τόν ὁποῖον διέθεσε τοὺς πόρους της αὐτούς πάλιν ἐν σχέσει μέ τό ἔξωτερικόν. Διά τόν λόγον αὐτόν τά πλεῖστα τῶν δεδωμένων του ἔχουν πλήρη ἀντιστοιχίαν πρὸς τό Ἴσοζύγιον Ἐξωτερικῶν Πληρωμῶν. Αἱ βασικαί αὐτοῦ διαφοραὶ ἐγκρίτοι εἰς τό ὅτι τά στοιχεῖα εἶναι συνεπτυγμένα καί ἐμφανίζονται ὑπὸ ἀναλόγους τίτλους. Ἐπικυλοῦται ἡ μορφή τοῦ λογαριασμοῦ.

Ἐνοποιημένος λογαριασμός Διεθνῶν Συναλλαγῶν

1961		δισ.δρχ.	
1. Ἐξαγωγαί ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν	10,8	6. Εἰσαγωγαί ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν	24,8
2. Εἰσρέοντα εἰσοδ. ἐξ ἀλλοδαπῆς	3,1	7. Ἐκρέοντα εἰσοδήματα	0,2
3. Τρέχ. μεταβ. πρὸς Δημόσιον ἀπὸ ἀλλοδ.	0,3	8. Τρέχ. Μεταβ. ἀπὸ Δημόσιον	0,1
4. Τρέχ. μεταβ. πρὸς ἰδιώτ.	2,9	9. Τρέχ. μεταβ. ἀπὸ Ἰδιώτας	-
5. Μεταβ. Κεφ. ἀπὸ ἀλλοδαπήν (καθ. ὑπόλ.)	1,4	10. Δάνεια πρὸς ἀλλοδαπήν (καθ. ὑπόλ.)	-6,6
Σύνολον	18,5	Σύνολον	18,5

Ἄριστερά θέσις

Εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευράν, καί εἰς πέντα κατηγορίας, ἐμφανίζονται οἱ πόροι οἱ ὁποῖοι ἀποκτῶνται ἐκ διαφορῶν σχέσεων μετά τῆς ἀλλοδαπῆς (εἰσροή συναλλάγματος εἰς τὴν ἔθνικὴν οἰκονομίαν) καί δημιουργοῦν συναλλαγματικά διαθέσιμα διὰ τὴν χώραν.

Δέν πρέπει νά συγχέωμεν τήν δυναμικήν μορφήν τῆς εἰσροῆς συναλλάγματος μέ τό συναλλαγματικόν ἀπόθεμα τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς (διά τήν χώραν μας τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος). Ἡ εἰσροή (ἢ ἀπόκτησις) συναλλάγματος ἀντιπροσωπεύει πόρους ἢ συναλλαγματικάς εἰσπράξεις, αἱ ὁποῖαι προστίθενται εἰς τό συναλλαγματικόν ἀπόθεμα.

Ἀντιθέτως ἡ πλευρά τῶν συναλλαγματικῶν ἐκροῶν ἢ πληρωμῶν συνίσταται εἰς τήν χρησιμοποίησιν πρῶτον τῶν νεοδημιουργημένων πόρων, οἵτινες τροφοδοτοῦν τό συναλλαγματικόν ἀπόθεμα καί διέρχονται τεχνικῶς (λογιστικῶς) δι' αὐτοῦ καί ἐν περιπτώσει ὑπερβάσεως τοῦ ρεύματος τῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων ἔναντι τοῦ ρεύματος τῶν συναλλαγματικῶν πληρωμῶν, καθάραν ἀντλησιν ἐκ τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς. Εἰς τό τέλος ἐκάστης ἐξεταζομένης περιόδου (ἄλλοτε μεγαλυτέρας καί ἄλλοτε μικροτέρας) προσδιορίζεται τό ἀποτέλεσμα (πλεόνασμα ἢ ἔλλειμμα) ἤτοι τό μέγεθος καθ' ὃ αὐξάνεται ἢ μειοῦται τό συναλλαγματικόν ἀπόθεμα τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς. Εἰς τό στοιχεῖον 1 (τῆς ἀριστερᾶς θέσεως) περιλαμβάνεται τό σύνολον τῶν εἰσπράξεων τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας εἰς ἑξωτερικόν συνάλλαγμα (ἀποτετιμημένον εἰς δραχμάς) ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς ἐθνικῶν προϊόντων καί παροχῆς ὑπηρεσιῶν εἰς ἑξωτερικόν. Ὑπό τήν εὐρείαν τῶν ἔννοιαν, ὑφ' ἣν χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα ὁ ὅρος "εἰσπράξεις" περιλαμβάνονται εἰς αὐτάς τόσον αἱ ἀποπληρωμαί τῆς ἀξίας ἐξαχθέντων ἐμπορευμάτων ὑπό τῶν ἀγοραστῶν, οὐσιαστικοποιούμεναι διά πιστώσεως εἰς τραπεζικόν λογαριασμόν ἐπαυξανούσης τό πιστωτικόν ὑπόλοιπον λ/σμοῦ τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς ἢ ἐτέρας Τραπεζῆς τῆς ἡμετέρας χώρας παρά Τραπεζῆν τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅσον καί δημιουργία ἰδιωτικῆς ἀπαιτήσεως τῶν ἐξαγωγέων λόγῳ τῆς γενομένης ἐξαγωγῆς ἐμπορευμάτων.

Ὡς συναλλαγματικά εἰσπράξεις ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς ὑπηρεσιῶν (παροχαί ὑπηρεσιῶν πρὸς τήν ἀλλοδαπήν) νοοῦνται αἱ εἰσπράξεις τῆς χώρας ἐκ τουρισμοῦ τῶν ἀλλοδαπῶν, καί ὑπηρεσιῶν μεταφορῶν (χερσαίων καί ἀναερίων) προξενικῶν καί ἐτέρων διπλωματικῶν ὑπηρεσιῶν, δαπανῶν ξένων διπλωματικῶν καί ἐτέρων ἀποστολῶν καί λοιπά ἔσοδα. Συναλλαγματικά πληρωμαί διά παρασχεθείσας εἰς τήν χώραν ὑπηρεσίας (εἰσαγωγαί ὑπηρεσιῶν) εἶναι ἅπαντα τ' ἀνωτέρω κατ' ἀντίθετον ἔννοιαν. Εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 2 στοιχεῖον ἀναγράφονται εἰσρέοντα εἰσοδήματα. Εἰς ταῦτα περιλαμβάνονται οἱ τόκοι καί μερίσματα, τά κέρδη τῶν ἀτμοπλοικῶν ἐπιχειρήσεων καί μισθοί τῶν πληρωμάτων τῶν ὑπό ἑλληνικήν ἢ ξένην σημαίαν ποντοπόρων πλοίων.

3. Τρέχουσai μεταβιβάσεις προς τό Δημόσιον ἐκ τῆς ἄλλοδαπῆς: Περιλαμβάνονται τὰ διὰ συγκεκριμένους σκοπούς χορηγούμενα ποσά ξένων κυβερνήσεων ἢ ὀργανώσεων (Χορηγήσεις ΝΑΤΟ δι' ἔργα ὑποδομῆς, τεχνική βοήθεια, παιδική περίθαλψις) ἀποτελοῦντα μονομερεῖς παροχάς (δωρεάς).
4. Τρέχουσai μεταβιβάσεις προς ἰδιώτας: Περιλαμβάνονται τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα προς ἰδιώτας (τὰ ὅποια ἐν τούτοις ἐν τῇ πράξει ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ἀθροίζονται μετὰ τῶν λοιπῶν εἰσοδημάτων ἐκ τῆς ἄλλοδαπῆς (ἀνωτ.στοιχ.2).
5. Μεταβιβάσεις κεφαλαίων ἀπό τὴν ἄλλοδαπὴν (καθαρὸν ὑπόλοιπον). Τό στοιχεῖον τοῦτο ἐξητάσαμεν ἤδη εἰς προηγουμένας θέσεις. Περιλαμβάνει τὴν διὰ γενικούς σκοπούς χορηγούμενην πάσης φύσεως ἐξωτερικὴν βοήθειαν (Ἀμερικαν. βοήθεια-παλαιότερον Οὐνρα καὶ Ἄμαγκ) ὡς ἐπίσης καὶ τὰς πολεμικὰς ἐπανορθώσεις.

Δεξιὰ θέσεις.

5. Εἰσαγωγὰί ἀγαθῶν καὶ Ὑπηρεσιῶν.

7. Ἐκρέοντα εἰσοδήματα προς τὴν ἄλλοδαπὴν.

Περιλαμβάνονται συναλλαγματικαὶ κινήσεις τῆς αὐτῆς φύσεως ὡς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων 1 καὶ 2 ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀντίθετον φοράν δηλαδὴ ὡς συναλλαγματικὰ πληρωμαί.

8. Τρέχουσai μεταβιβάσεις ἀπό τό Δημόσιον προς τὴν ἄλλοδαπὴν.

Κυρίως περιλαμβάνονται αἱ εἰσφοραὶ τοῦ Δημοσίου προς διαφόρους διεθνεῖς ὀργανισμούς τῶν ὁποίων ἡ χώρα εἶναι μέλος μετέχουσα ὡς ἐκ τούτου καὶ εἰς τὰ ἔξοδα λειτουργίας των.

9. Δάνεια τῆς χώρας προς τὴν ἄλλοδαπὴν (καθ.ὑπόλοιπον). Καὶ τὸ στοιχεῖον τοῦτο ἐξητάσθη ἤδη ἀνωτέρω. Γενικῶς ἀφορᾷ παροχὴν πιστώσεων ἢ δανείων τεχνικῶς καὶ κυρίως παρεχομένων διὰ τῆς διαθέσεως προς τοὺς καθισταμένους ὀφειλέτας, ἄλλοδαπούς πιστώσεων ἐκ πιστωτικῶν ὑπολοίπων τῶν ἡμεδαπῶν (Κράτους ἢ τραπεζῶν ἢ καὶ ἰδιωτῶν) παρά τραπέζαις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Προς τὴν χορήγησιν δανείων ἰσοδυναμοῦν αἱ κίττωθι πράξεις - διότι ἐν τελικῇ ἀναλύσει παρέχεται τραπεζικὸν συνάλλαγμα- ἢ ἀγορὰ ἀξιών καὶ ἄλλων ἀπαιτήσεων, ἢ ἀπόσβεσις -ἐξόφλησις- ἐμπορικῶν πιστώσεων καὶ γενικώτερον χρεῶν, ἢ ἀγορὰ νομισματικοῦ χρυσοῦ, ἢ μείωσις τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων.

Τό ἀνωτέρω στοιχεῖον, ὡς ἄθροισμα τῶν ἐπί μέρους, νοεῖται καθαρόν, ἥτοι ὡς ἀποτέλεσμα θετικῶν καί ἀρνητικῶν συναλλαγματικῶν κινήσεων. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἐάν μὲν ἡ χώρα πράγματι παρέσχε τελικῶς καί ἐν συνόλῳ δάνεια πρὸς τὴν ἄλλοδαπὴν, τό στοιχεῖον θά εὐρίσκειται εἰς τὴν δεξιάν θέσιν (ὡς ἰσοσκελιστικόν τῆς ὑπερεχοῦσης ἀριστερᾶς θέσεως) μέ σημεῖον θετικόν καθόσον ὁ δανεισμός, ὡς μέγεθος, ἀποτελεῖ τὴν καθαρὰν ἐνεργητικὴν διαφοράν τοῦ ἄθροίσματος ὅλων τῶν λοιπῶν στοιχείων τῆς δεξιᾶς καί ἀριστερᾶς θέσεως τοῦ λογαριασμοῦ. Ἐάν ὑπερέχει τό ἄθροισμα τῆς δεξιᾶς θέσεως, τότε τό στοιχεῖον ἐγγράφεται καί πάλιν δεξιὰ, ὡς ἰσοσκελιστικόν, μέ σημεῖον ἀρνητικόν, καθόσον ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ χώρα τελικῶς ἐδανείσθη (κατέστη ὀφειλέτης) πρὸς τό ἐξωτερικόν λαβοῦσα συναλλαγματικὰ πιστώσεις καί δάνεια (ὡς καθαράν διαφοράν) διὰ τῶν ὁποίων ἐχρηματοδοτήθη τό ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν (ἢ τοῦ παρόντος λογαριασμοῦ Διεθνῶν συναλλαγῶν) ὅπερ ἔλλειμμα δηλοῦται ἐν τῆς ὑπεροχῆς τῆς δεξιᾶς (πληρωμαί) ἔναντι τῆς ἀριστερᾶς (εἰσπράξεις) θέσεως τοῦ λογαριασμοῦ.

$$\begin{bmatrix} 2 & 4 \\ 3 & 2 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 1 & 4 & 2 \end{bmatrix}$$